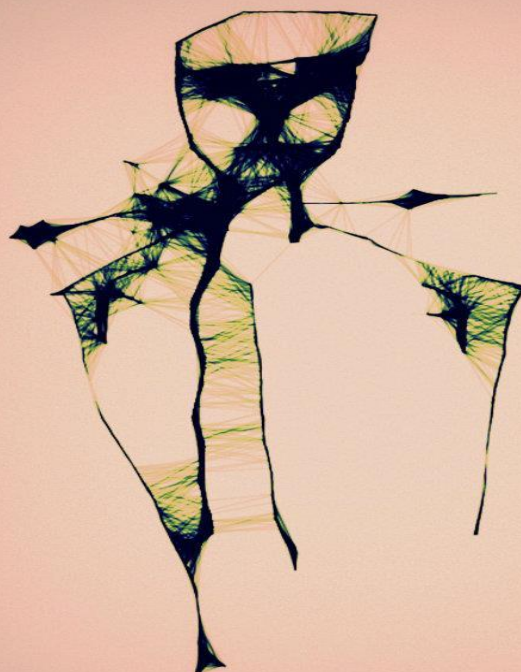

Μεταφράσεις Αναρχικών Κειμένων

Για τη διάχυση
του επαναστατικού αναρχικού Λόγου και Πράξης

A-politiko.espivblogs.net

Βόλος – Μάρτης 2013.

Πανερρωτισμός - Ο χορός της ζωής

του Feral Faun.

Το χάος είναι ένας χορός, ένας ρευστός χορός της ζωής, κι ο χορός αυτός είναι ερωτικός. Ο πολιτισμός μισεί το χάος κι επομένως μισεί επίσης τον Έρωτα. Ακόμα και σε καιρούς υποτιθέμενης σεξουαλικής ελευθερίας, ο πολιτισμός καταπιέζει το ερωτικό. Διδάσκει ότι οι οργανισμοί είναι γεγονότα που συμβαίνουν σε λίγα μόνο μικρά σημεία των κορμιών μας, και μόνο μέσω του σωστού χειρισμού των σημείων αυτών. Συμπιέζει τον Έρωτα μέσα στην πανοπλία του Άρη, μετατρέποντας το σεξ σε μια ανταγωνιστική δουλειά με επίκεντρο το κατόρθωμα, αντί για ένα χαρούμενο κι αθώο παιχνίδι.

Παρ' όλα αυτά, ακόμη κι εν μέσω τέτοιας καταπίεσης, ο Έρωτας αρνείται να αποδεχτεί αυτήν τη μούχλα. Η χαρούμενη χορευτική μορφή του, διαπερνά εδώ κι εκεί την πανοπλία του Άρη. Όσο τυφλωμένοι κι αν είμαστε από την πολιτισμένη μας ύπαρξη, ο χορός της ζωής συνεχίζει να στάζει λίγο λίγο μέσα στην αντίληψή μας. Κοιτάζουμε ένα ηλιβασίλεμα, στεκόμαστε στο μέσο του δάσους, σκαρφαλώνουμε σε ένα βουνό, ακούμε το τραγούδι ενός πουλιού, περπατάμε ξυπόλητοι σε μια παραλία, κι αρχίζουμε να νιώθουμε κάποιο ενθουσιασμό, μια αίσθηση δέους και χαράς. Είναι η αρχή ενός οργανισμού για ολόκληρο το κορμί, που δεν περιορίζεται στις από τον πολιτισμό αποκαλούμενες ερωτογενείς ζώνες, ο πολιτισμός ποτέ δεν αφήνει το συναίσθημα να ολοκληρωθεί. Αλλιώς, θα είχαμε συνειδητοποιήσει πως κάθε τί που δεν είναι παράγωγο του πολιτισμού είναι ζωντανό και χαρούμενο ερωτικό.

Όμως, λίγοι από εμάς σιγά σιγά ξυπνάμε από την αναισθησία του πολιτισμού. Κατανοούμε ότι κάθε πέτρα, κάθε δέντρο, κάθε ποτάμι, κάθε ζώο, κάθε πλάσμα στο σύμπαν δεν είναι απλά εξίσου ζωντανό, αλλά προς το παρόν είναι πιο ζωντανό από εμάς τα πολιτισμένα όντα. Η γνώση αυτή δεν είναι απλά διανοημενίστικη. Δεν μπορεί, γιατί ο πολιτισμός θα την μετατρέψει σε άλλη μια ακαδημαϊκή θεωρία. Το νιώθουμε. Έχουμε ακούσει τα τραγούδια αγάπης των ποταμιών και των βουνών κι έχουμε δει τον χορό των δέντρων. Δεν θέλουμε πλέον να τα χρησιμοποιούμε σα νεκρά αντικείμενα, αφού είναι ολοζώντανα. Θέλουμε να είμαστε οι εραστές τους, να πάρουμε μέρος στον όμορφο ερωτικό χορό τους. Μας φοβίζει. Ο χορός θανάτου του πολιτισμού παγώνει κάθε κύτταρο, κάθε μυ μας. Ξέρουμε ότι θα είμαστε αδέξιοι χορευτές και άγαρμποι εραστές. Θα είμαστε τρελοί. Στην τρέλα μας όμως είναι που βρίσκεται η ελευθερία μας. Αν μπορούμε να είμαστε τρελοί, έχουμε ξεκινήσει να σπάμε τις αλυσίδες του πολιτισμού, έχουμε ξεκινήσει να χάνουμε την ανάγκη μας για κατορθώματα. Χωρίς μια τέτοια ανάγκη, έχουμε χρόνο να μάθουμε το χορό της ζωής· έχουμε χρόνο να γίνουμε εραστές των δέντρων και των βράχων και των ποταμιών. Ή, με μεγαλύτερη ακρίβεια, ο χρόνος σταματά να υπάρχει για εμάς· ο χορός γίνεται οι ζωές μας καθώς μαθαίνουμε να αγαπάμε κάθε τί που ζει. Κι εκτός αν μάθουμε να χορεύουμε το χορό της ζωής, κάθε αντίστασή μας στον πολιτισμό θα είναι μάταιη. Από τη στιγμή που ακόμη θα κυβερνά μέσα μας, εμείς απλά θα τον αναπαράγουμε.

Ας χορέψουμε λοιπόν το χορό της ζωής. Ας χορέψουμε αδέξια χωρίς ντροπή, γιατί ποιός από εμάς τους πολιτισμένους δεν είναι αδέξιος; Ας κάνουμε έρωτα στα ποτάμια, τα δέντρα, τα βουνά, με τα μάτια, τα δάχτυλα, τα χέρια, τα αυτιά μας. Ας έχουμε κάθε σημείο των κορμιών μας αφυπνισμένο στην ερωτική έκσταση του χορού της ζωής. Θα πετάξουμε. Θα χορέψουμε. Θα γιατρευτούμε. Θα μάθουμε ότι αυτά που φανταζόμαστε είναι δυνατά. Ότι αποτελούν μέρος του ερωτικού χορού που μπορεί να δημιουργήσει τον κόσμο που επιθυμούμε.

Μιλταρισμός και κοινωνική εξέγερση

Το κείμενο αυτό, είναι μετάφραση από το παλιό αναρχικό περιοδικό Willful Disobedience.

Ως αναρχικός, αντιτίθεται φυσικά σε κάθε κρατικό πόλεμο. Αν ιστορικά μερικοί αναρχικοί έχουν υποστηρίξει συγκεκριμένους πολέμους, (π.χ. η υποστήριξη του Κροπότκιν προς τους συμμάχους στον

1ο παγκόσμιο πόλεμο), αυτό δείχνει την έλλειψη συνεκτικότητας στην ανάλυσή τους και μια προθυμία να επιτρέψουν στην πολιτική και στρατηγική σκέψη να έχει την προτεραιότητα, σε μια προσπάθεια - σύμφωνη με κάποιες αρχές - να δημιουργήσει κανείς τη ζωή και τον κόσμο που θέλει, εδώ και τώρα. Οι πόλεμοι του κράτους δεν μπορούν ποτέ να "αυξήσουν" την ελευθερία, αφού η ελευθερία δε συνίσταται σε ποσοτική μείωση της κυριαρχίας και της εκμετάλλευσης, (αυτό που ο Κροπότκιν ερμήνευσε ως το αποτέλεσμα της ήττας της ιμπεριαλιστικής Γερμανίας), αλλά σε ένα ποιοτικό μετασχηματισμό της ύπαρξης που τους καταστρέφει: Αυτό που κάνουν είναι απλά να αλλάζουν τους συσχετισμούς δύναμης μεταξύ των κυρίαρχων.

Η αναρχική λοιπόν αντίθεση στους κρατικούς πολέμους, είναι στην ουσία αντίθεση στις κοινωνικές σχέσεις που κάνουν δυνατούς αυτούς τους πολέμους. Με άλλα λόγια, είναι αντίθεση στην ολότητα του милитарισμού. Και милитарισμός δεν είναι απλά ο πόλεμος ως τέτοιος. Είναι μια κοινωνική ιεράρχηση σε αυτούς που δίνουν και αυτούς που παίρνουν εντολές. Είναι υπακοή, κυριαρχία, υποταγή. Είναι η ικανότητα να αντιλαμβάνεσαι τα άλλα ανθρώπινα πλάσματα ως αφαιρέσεις, απλούς αριθμούς, στατιστικές θανάτου. Είναι, την ίδια ώρα, η κυριαρχία στρατηγικών σκεπτικών και ισχύος - για δικό του όφελος - πάνω στη ζωή, και η προθυμία να θυσιάζεται κανείς για κάποιο "Μεγάλο Σκοπό" στον οποίο έχει διδαχτεί να πιστεύει.

Θεωρούμενος με αυτόν τον τρόπο, ο αντιμилитарισμός δε φέρει μέσα του απλά την αντίθεση στους κρατικούς πολέμους αλλά και μια σύλληψη του πώς επιθυμούμε να διεκπεραιώσουμε την επαναστατική μας πάλη ενάντια σε κράτος και κεφάλαιο. Δεν είμαστε ειρηνιστές, ένας ποιοτικός μετασχηματισμός της ζωής και των σχέσεων, ικανός να καταστρέψει τους θεσμούς κυριαρχίας κι εκμετάλλευσης, θα περιέχει μία βίαιη ανατροπή των συνθηκών, μία ρήξη με το υπάρχον, που σημαίνει εξέγερση. Κι ενώ αντιμετωπίζουμε αυτούς τους θεσμούς στις ζωές μας, μια καταστρεπτική επίθεση εδώ και τώρα, είναι όχι μόνο δικαιολογημένη αλλά και απαραίτητη. Αλλά το να στρατιωτικοποιείς αυτήν την πάλη, να τη μετασχηματίζεις ουσιαστικά σε ένα ζήτημα στρατηγικής και τακτικής, αντιτιθέμενων δυνάμεων και αριθμών, σημαίνει ότι ξεκινάς να δημιουργείς στην πάλη μας αυτό που προσπαθούμε να καταστρέψουμε. Η ουσία της στρατιωτικοποίησης είναι στην πραγματικότητα, η ουσία της κοινωνίας της αγοράς και του κράτους: *Ποσοτικοποίηση, το μέτρο όλων των πραγμάτων.*

Το αναρχικό ιδεώδες της ελευθερίας του ατόμου να αυτοπραγματώνεται πλήρως σε ελεύθερη συνεννόηση με ανθρώπους της επιλογής του, χωρίς παρεμβολή των κυρίαρχων κοινωνικών θεσμών ή έλλειψη πρόσβασης σε ο,τιδήποτε είναι απαραίτητο για την επίτευξη αυτού του σκοπού, είναι στην ουσία το απολύτως αντίθετο μιας τέτοιας "καταμετρημένης" ύπαρξης.

Η ένοπλη πάλη θα αποτελεί πιθανότατα μέρος κάθε κοινωνικής εξέγερσης αλλά αυτό δεν απαιτεί τη δημιουργία μιας στρατιωτικής δύναμης. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να θεωρηθεί ακόμη και ως σημάδι ότι το, κατά πολύ σημαντικότερο, κίνημα κοινωνικής ανατροπής, έχει αρχίσει να στατικοποιείται. Από μια αναρχική οπτική, η ειδίκευση, ενυπάρχουσα στο σχηματισμό ενός επαναστατικού στρατού, θα πρέπει να ιδωθεί ως αντικρουόμενη με τις αναρχικές αρχές. Αν εν μέσω της κοινωνικής εξέγερσης, ο επαναστατημένος λαός στο σύνολό του οπλιστεί με όλα όσα χρειάζονται για την πάλη του, αυτό θα υπονόμει την τάση για στρατιωτικοποίηση. Όσο θυμόμαστε ότι ο κύριος σκοπός είναι η κοινωνική ανατροπή, ο μετασχηματισμός των κοινωνικών σχέσεων, ότι αυτή είναι η πραγματική δύναμη του κινήματος γιατί είναι στη διαδικασία αυτής της ανατρεπτικής πρακτικής που ανακαλύπτουμε την ανυπότακτη μοναδικότητά μας, και το ότι τα όπλα είναι απλά ένα εργαλείο μέσα στα πολλά που χρησιμοποιούμε, τότε η σημασία της απόρριψης της στρατιωτικοποίησης θα πρέπει να γίνει πιο καθαρή. Δεν υπάρχει χαρά στον милитарισμό. Η οπλισμένη χαρά βρίσκεται στο συλλογικό σχέδιο της ατομικής αυτοπραγμάτωσης, βρίσκοντας τα μέσα να καταστρέψει κάθε κυριαρχία, με κάθε δυνατό εργαλείο. Ο μετασχηματισμός της ζωής, όπλο στα χέρια μας. Ούτε πασιφισμός ούτε милитарισμός, Κοινωνική Εξέγερση.

Σχετικά με τον εξεγερσιακό αναρχισμό.

A) Το κράτος δε θα εξαφανιστεί από μόνο του - Επίθεση.

Το κράτος του κεφαλαίου δε θα μαραθθεί από μόνο του, όπως φαίνεται να έχουν φτάσει να πιστεύουν πολλοί αναρχικοί, όχι μόνο εγκλωβισμένοι σε αφηρημένες θέσεις περί αναμονής, αλλά φτάνοντας κάποιιοι ακόμη και στο σημείο να καταδικάζουν ανοιχτά τις πράξεις αυτών για τους οποίους η δημιουργία του καινούργιου κόσμου βασίζεται στην καταστροφή του παλιού.

Η επίθεση είναι η άρνηση της διαμεσολάβησης, της ειρήνευσης, της θυσίας και του συμβιβασμού. δρώντας και μαθαίνοντας να δρούμε, όχι μέσα από την προπαγάνδα, είναι που ανοίγουμε το μονοπάτι για την εξέγερση, παρ' όλο που η προπαγάνδα παίζει ρόλο στο ξεκαθάρισμα του πώς δρούμε. Η αναμονή διδάσκει μόνο αναμονή - με τη δράση μαθαίνουμε να δρούμε.

Η δύναμη της εξέγερσης είναι κοινωνική όχι στρατιωτική. Το μέτρο για την εκτίμηση της σημασίας μιας γενικευμένης εξέγερσης δεν είναι η ένοπλη σύγκρουση αλλά αντίθετα ο βαθμός παράλυσης της οικονομίας, της κανονικότητας.

B) Συνεχής σύγκρουση ενάντια στη διαμεσολάβηση θεσμικών δυνάμεων.

Η σύγκρουση θα έπρεπε να θεωρείται ως διαρκές στοιχείο στον αγώνα ενάντια στους εξουσιαστές. Ένας αγώνας που στερείται αυτού του στοιχείου, καταλήγει να μας ωθεί στη διαμεσολάβηση των θεσμών, αναπτύσσεται προσαρμοσμένος στις συνθήκες της αντιπροσώπευσης και με πίστη σε μια παραπλανητική αντίληψη περί βοήθειας από κοινοβουλευτικά διατάγματα, φτάνοντας στο σημείο να συμμετέχουμε οι ίδιοι στην εκμετάλλευσή μας.

Θα μπορούσαν ίσως να υπάρχουν ατομικοί λόγοι που κάνουν κάποιον να αμφισβητήσει την απόπειρα να επιτύχει τους στόχους του με βίαια μέσα. Όταν όμως η μή βία φτάνει να ανυψωθεί στο επίπεδο μιας απαραβίαστης Αρχής,, όπου η πραγματικότητα χωρίζεται σε "καλό" και "κακό", τότε τα επιχειρήματα παύουν να έχουν αξία και όλα ερμηνεύονται με όρους υποταγής και υπακοής. Οι αξιωματούχοι του κινήματος της αντιπαγκοσμιοποίησης, περιθωριοποιώντας και υποτιμώντας άλλους, έχουν ξεκαθαρίσει ένα συγκεκριμένο πράγμα: Ότι βλέπουν τις αρχές τους - στις οποίες αισθάνονται υπόχρεοι - ως ένα λόγο να υπερισχύουν πάνω σε όλο το κίνημα.

Γ) Το ατομικό και το κοινωνικό - Ατομικισμός και κομμουνισμός, ένα ψεύτικο δίλημμα.

Αποδεχόμαστε τα καλύτερα στοιχεία του ατομισμού και του κομμουνισμού. Η εξέγερση ξεκινά με την επιθυμία των ατόμων να ξεπεράσουν τις συνθήκες καταναγκασμού και ελέγχου, την επιθυμία να επανοικειοποιηθεί κάποιος την ικανότητα να δημιουργεί τη ζωή του όπως του ταιριάζει. Αυτό απαιτεί το ξεπέραςμα του διαχωρισμού μεταξύ του ίδιου και των συνθηκών της ζωής του.

Εκεί όπου οι λίγοι, οι προνομιούχοι ελέγχουν τις συνθήκες ύπαρξης, είναι αδύνατο για τους περισσότερους ανθρώπους να καθορίζουν την ύπαρξή τους με τους δικούς τους όρους. Η ατομικότητα μπορεί να ανθίσει μόνο εκεί όπου η ισότητα στους όρους πρόσβασης στις συνθήκες κοινωνικής ύπαρξης αποτελεί την κοινωνική πραγματικότητα. Αυτή η ισότητα πρόσβασης, είναι ο κομμουνισμός. Το τί κάνει ο καθένας με αυτήν την ισότητα, εξαρτάται από αυτόν και τους γύρω του. Άρα δεν υπάρχει ισότητα ή ταυτότητα ατόμων που να υπονοείται στον πραγματικό κομμουνισμό. Αυτό που μας ωθεί στην ταυτότητα ή ισότητα ύπαρξης, είναι οι κοινωνικοί ρόλοι που μας επιβάλλει το σύστημα. Δεν υπάρχει αντίθεση μεταξύ ατομισμού και κομμουνισμού.

Πρόλογος στο The insurrectional project του Αλφρέντο Μπονάννο.

της Jean Weir.

Αν αρνούμαστε να αφήνουμε άλλους να οργανώνουν τις ζωές μας, πρέπει να έχουμε την ικανότητα να οργανωνόμαστε από μόνοι μας. Αυτό σημαίνει να μπορούμε να "συνθέτουμε τα απαραίτητα εκείνα στοιχεία τα οποία θα δρουν ως ένα συνεκτικό λειτουργικό σύνολο". Για τους αναρχικούς, άτομα που επιθυμούν διακαώς την εξαφάνιση κάθε είδους τυραννίας και υποταγής, αυτό έχει δοκιμαστεί με μυριάδες διαφορετικούς τρόπους, σύμφωνα με τις ισχύουσες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, κι έχει χαρακτηριστεί από την ιδιαίτερη αντίληψη του κάθε ενός για την ολότητα. Αν αυτό κάποτε μπορούσε να ερμηνευτεί από κάποιους ως μια μεγάλη οργάνωση αντιτιθέμενη στη μεγάλη

βιομηχανία, σήμερα η κοινωνική αποσύνθεση και αβεβαιότητα έχουν προχωρήσει πέρα από κάθε κριτική όσο αφορά τον εξοστρακισμό τέτοιων επιχειρήσεων στις σελίδες των ιστορικών βιβλίων.

Μας έχει απομείνει το εξής έντονο δίλημμα : Αν η ελευθερία μου εξαρτάται από την ελευθερία όλων, τότε και η ελευθερία όλων δεν εξαρτάται από τη δράση μου για την ατομική μου απελευθέρωση; Και αν όλοι οι εκμεταλλεζόμενοι δεν δρουν έτσι ώστε να απελευθερώσουν τους εαυτούς τους- ως ένα από και σύνθετο σύνολο- πώς μπορώ να δράσω π.χ. Να οργανωθώ ώστε να καταστρέψω χωρίς καθυστέρηση την πραγματικότητα που με καταπιέζει; Με άλλα λόγια, πώς μπορώ να δράσω ως ένα σύνολο που ζητά να εξαπλωθεί και να αυτοανυψωθεί στο άπειρο; Έχοντας απαρνηθεί τις σοφιστείες της συμμετοχής, της εθελοντικής εργασίας και της προοδευτικής αλλαγής, με τις οποίες η δημοκρατική ιδεολογία προσπαθεί να κορέσει τα παραφουσκωμένα υποκείμενά της, μου απομένει ο εαυτός μου και η αδιαμεσολάβητη δύναμή μου.

Ψάχνω τους συνεργούς μου: δύο ή τρεις, εκατοντάδες ή εκατοντάδες χιλιάδες, για να επιτεθούμε και να αναστατώσουμε την υπάρχουσα κοινωνική τάξη τώρα αμέσως – με τη μικρή αυτή πράξη που δίνει άμεση χαρά, καταδεικνύοντας ότι το σαμποτάζ είναι προσιτό σε όλους· ή στις μεγάλες στιγμές μαζικής καταστροφής, όπου η δημιουργικότητα και ο θυμός συνδυάζονται σε μια απρόβλεπτη συμπαιγνία. Είμαι επομένως αντιμέτωπος με το πρόβλημα της δημιουργίας ενός σχεδίου του οποίου άμεσος στόχος είναι η καταστροφή, η οποία με τη σειρά της δημιουργεί χώρο για το καινούργιο.

Αυτό που ενοποιεί τα πράγματα και βάζει τις πράξεις μου σε πλαίσιο επομένως, δεν μπορεί να είναι μια σταθερή φορμαλιστική οργάνωση, αλλά η ανάπτυξη της δυνατότητας να οργανώνομαι μόνος ή με άλλους, όπου οι αριθμοί δεν είναι στόχος είναι όμως πάντα δυνητικά παρόντες. Με άλλα λόγια, πρέπει να δημιουργήσω ένα εξεγερσιακό σχέδιο που να περιέχει ήδη όλα τα στοιχεία μιας επαναστατικής προοπτικής: Την απόφαση να δράσω τώρα· ανάλυση του παρόντος που λαμβάνει υπ όψη τους βαθείς μετασχηματισμούς που το κεφάλαιο επιφέρει παγκοσμίως και οι οποίοι επιδρούν συνολικά στην αντίληψη του αγώνα· επιλογή στόχων, μέσων, ιδεών, επιθυμιών· τα μέσα για να γίνουν αυτά γνωστά και σε άλλους στην αναζήτησή μου για συγγένεια· η δημιουργία ευκαιριών για διαμάχη και σύγκρουση, και πολλά ακόμη. Η δημιουργία σχεδίων (projectuality) γίνεται δύναμη ενός κινήματος, ένα προωθητικό στοιχείο στο εσωτερικό του όλου εξεγερσιακού στερεώματος.

Τα ακόλουθα κείμενα μας έρχονται από μια σειρά συναντήσεων που έλαβαν χώρα στην Ελλάδα πριν μερικά χρόνια. Ο υπότιτλος ενός από τα κεφάλαια έχει ήδη αποκτήσει κακή φήμη, έχοντας επιλεγεί από τους καραμπινιέρους στην Ιταλία το 1996, για να βαφτίσει μια φαντασιακή ένοπλη οργάνωση για συμμετοχή στη οποία κατηγόρησαν ακολούθως δεκάδες αναρχικούς. Αυτό δε θα έπρεπε να μας αποσπά από το να κατανοήσουμε το κείμενο, το οποίο θα μπορούσε να ερμηνευτεί ως ένα σημείο εκκίνησης, μια πρόσκληση για συλλογισμό και πειραματισμό πάνω στην εξεγερσιακή περιπέτεια.

Πέρα από τον εργατισμό πέρα από τον συνδικαλισμό.

Του Αλφρέντο Μπονάννο.

Το τέλος του συνδικαλισμού, αντιστοιχεί στο τέλος του εργατισμού. Για εμάς είναι επίσης το τέλος του κόμματος και της ειδικής οργάνωσης σύνθεσης. Η εξέγερση του αύριο πρέπει να ψάξει για καινούργιους δρόμους. Ο συνδικαλισμός βρίσκεται σε παρακμή. Καλώς ή κακώς, με αυτή τη μορφή οργάνωσης του αγώνα εξαφανίζεται μια εποχή, ένα μοντέλο μελλοντικού κόσμου ιδωμένο με όρους μιας βελτιωμένης και διορθωμένης αναπαραγωγής του παλιού. Κινούμαστε προς νέους και βαθείς μετασχηματισμούς, στην παραγωγική και την κοινωνική δομή. Οι μέθοδοι αγώνα, οι προοπτικές ακόμη και τα βραχυπρόθεσμα σχέδια μετασχηματίζονται πια.

Σε μια επεκτεινόμενη βιομηχανική κοινωνία, το συνδικάτο από όργανο πάλης μετατρέπεται σε όργανο υποστήριξης της ίδιας της παραγωγικής δομής. Ο επαναστατικός συνδικαλισμός έχει επίσης

παίξει το ρόλο του: δίνοντας ώθηση στους πιο μαχητικούς εργάτες, αλλά την ίδια στιγμή σπρώχνωντάς τους πίσω, με όρους δυνατότητας να δουν τη μελλοντική κοινωνία ή τις δημιουργικές ανάγκες της επανάστασης. Όλα παρέμειναν κατατμημένα, στα πλαίσια των διαστάσεων του εργοστασίου. Ο εργατισμός δεν ευδοκιμεί μόνο στον εξουσιαστικό κομμουνισμό. Το να διακρίνονται/ξεχωρίζουν προνομιούχα πεδία της ταξικής πάλης, αποτελεί ακόμη σήμερα μια από τις πιο βαθιά ριζωμένες συνήθειες που είναι δύσκολο να χαθεί.

Το τέλος του συνδικαλισμού επομένως..Το λέμε εδώ και δεκαπέντε χρόνια. Κάποτε προκαλούσε έκπληξη και κριτική, ειδικά όταν στην κριτική μας περιλαμβάναμε τον αναρχοσυνδικαλισμό. Σήμερα γίνεται πιο εύκολα αποδεκτό. Βασικά, ποιος δεν κριτικάρει τα συνδικάτα σήμερα; Κανείς ή σχεδόν κανείς. Η σύνδεση όμως παραβλέπεται. Η κριτική μας στο συνδικαλισμό, ήταν η κριτική μας στην «ποσοτική» μέθοδο, που έχει όλα τα χαρακτηριστικά ενός κόμματος σε έμβρυο. Ήταν επίσης μια κριτική των ειδικών οργανώσεων σύνθεσης. Ακόμη, ήταν μια κριτική της ταξικής ευπρέπειας, δανεισμένης από τους αστούς και φιλτραρισμένης μέσα από τα κλισέ της αποκαλούμενης προλεταριακής ηθικής. Δεν μπορούν να αγνοηθούν όλα αυτά. Αν πολλοί σύντροφοι συμφωνούν σήμερα στην παραδοσιακή πλέον κριτική μας στο συνδικαλισμό, εκείνοι που κατανοούν το εύρος των συνεπειών που δημιουργεί δεν είναι παρά μόνο λίγοι.

Μπορούμε να παρεμβαίνουμε στον κόσμο της παραγωγής μόνο χρησιμοποιώντας μέσα που δεν τοποθετούνται στην ποσοτική προοπτική. Δεν μπορούν επομένως να αξιώσουν πως έχουν ειδικές αναρχικές οργανώσεις πίσω τους οι οποίες εργάζονται στην υπόθεση της επαναστατικής σύνθεσης.

Αυτό μας οδηγεί σε μια διαφορετική μέθοδο παρέμβασης, αυτή του χτισίματος εργοστασιακών «πυρήνων» ή πυρήνων ζώνης, που περιορίζονται στο να διατηρούν επαφή με μία ειδική αναρχική δομή και βασίζονται αποκλειστικά στη συγγένεια. Η σχέση μεταξύ των πυρήνων βάσης και της ειδικής αναρχικής δομής είναι αυτή από την οποία ξεπηδά ένα νέο μοντέλο επαναστατικού αγώνα επιτιθέμενο στις δομές του κεφαλαίου και του κράτους προσφεύγοντας σε εξεγερσιακές μεθόδους. Αυτό επιτρέπει μια καλύτερη παρακολούθηση των βαθιών μετασχηματισμών που λαμβάνουν χώρα στις παραγωγικές δομές. Το εργοστάσιο τείνει να εξαφανιστεί – νέοι παραγωγικοί οργανισμοί παίρνουν τη θέση του, βασιζόμενοι κυρίως στον αυτοματισμό. Οι εργάτες του χθες θα ενσωματωθούν εν μέρει σε μια κατάσταση υποστήριξης ή απλά κοινωνικής ασφάλειας βραχυπρόθεσμα, επιβίωσης μακροπρόθεσμα. Νέες μορφές εργασίας θα εμφανιστούν στον ορίζοντα. Ήδη, το κλασικό εργατικό μέτωπο δεν υπάρχει πλέον. Αντίστοιχα και το συνδικάτο όπως είναι προφανές. Τουλάχιστον όχι με τη μορφή την οποία γνωρίζαμε μέχρι τώρα. Έχει γίνει μια επιχείρηση σαν όλες τις άλλες.

Ένα δίκτυο όλο και πιο διαφορετικών σχέσεων, όλων κάτω από τη σημαία της συμμετοχής, του πλουραλισμού, της δημοκρατίας κ.τ.λ, θα εξαπλωθεί πάνω από την κοινωνία, χαλιναγωγώντας όλες σχεδόν τις δυνάμεις ανατροπής. Οι ακραίες πτυχές του επαναστατικού σχεδίου θα εγκληματοποιούνται συστηματικά. Ο αγώνας όμως θα πορευτεί σε νέους δρόμους, θα κινηθεί μέσα από χίλια νέα υπόγεια κανάλια αναδυόμενος σε εκατοντάδες χιλιάδες εκρήξεις οργής και καταστροφής, με νέα και ακατανόητα σύμβολα.

Ως αναρχικοί θα πρέπει να είμαστε προσεκτικοί, είμαστε φορείς μιας συχνά βαριάς παρακαταθήκης από το παρελθόν, να μην μείνουμε αποστασιοποιημένοι από ένα φαινόμενο το οποίο καταλήγουμε να μην καταλαβαίνουμε και του οποίου η βία θα μπορούσε κάλλιστα μια μέρα να μας φοβίσει – για την πρώτη περίπτωση, πρέπει να προσέξουμε να αναπτύξουμε πλήρως την ανάλυσή μας.

Χώρος και κεφάλαιο. του Αλφρέντο Μπονάννο.

Ούτε το παραμικρό μέρος του φυσικού χώρου δεν μπορεί να απομονωθεί από την παρέμβαση του κεφαλαίου, άσχετα αν είναι το μακρινό διάστημα ή τα βάθη των ωκεανών, οι θάλασσες ή οι έρημοι, η μεγάλη μητρόπολη ή το μικροσκοπικό απομακρυσμένο χωριό. Μια ολόκληρη ακολουθία σχέσεων διασταυρώνονται και συμπίπτουν: στοιχεία που φαινομενικά δεν σχετίζονται μεταξύ τους, συνδέονται μέσω του κοινού πλαισίου εκμετάλλευσης. Μπορεί κάποιος να κοροϊδεύει τον εαυτό του

πηγαίνοντας κάπου μακριά έξω από αυτόν τον κόσμο όπως λένε, θ' ανακαλύψει όμως ότι απλά, οι μηχανισμοί του κεφαλαίου φτάνουν τέλεια και ως εκεί.

Αυτό εξηγεί γιατί είμαστε εναντίον του “οικολογισμού” (ecologism) όπως και κάθε άλλης εναλλακτικής πρότασης, που ισχυρίζεται ότι δρα ενάντια στην εκμετάλλευση απομονώνοντας μια πτυχή της πραγματικότητας από τις άλλες. Βέβαια κι εμείς επίσης ξεκινάμε τις παρεμβάσεις μας από συγκεκριμένα σημεία, δεν κοροϊδεύουμε όμως τους εαυτούς μας λέγοντας ότι μπορούμε να επιτεθούμε στον εχθρό παραμένοντας σε αυτά τα πλαίσια. Αν είναι σκοπός μας να κινηθούμε επιθετικά, πρέπει να ξεπεράσουμε τον “κατατεμαχισμό” που σε κάποιο δεδομένο σημείο καθίσταται αναγκαστική επιλογή, είναι όμως στην ουσία μια στρατηγική που το κεφάλαιο μας έχει επιβάλει. Η κυριότερη λεηλασία που πραγματοποιεί η εκμετάλλευση, είναι η κλοπή του χώρου και του χρόνου. Δύο κλοπές που συνδέονται ουσιαστικά. Το κεφάλαιο κλέβει το χρόνο μας, υποχρεώνοντάς μας να εργαστούμε και καθορίζοντας τις ζωές μας, κατακλύζοντάς τις με ρολόγια, δεσμεύσεις, προθεσμίες και πάει λέγοντας, μέχρι την παραμικρή λεπτομέρεια. Κλέβοντάς μας το χρόνο, μας προλαμβάνει από το να κατανοήσουμε τους εαυτούς μας. Μας αποξενώνει. Χωρίς χρόνο, δεν θα μπορούσαμε ούτε καν να παρατηρήσουμε την κλοπή του χώρου-τον χρειαζόμαστε για να παρατηρήσουμε έστω και την παρουσία του χώρου. Για να σκεφτούμε, να ακούσουμε, να ονειρευτούμε, να επιθυμήσουμε. Ζώντας τον χώρο με όρους απόστασης, χιλιομέτρων που πρέπει να καλυφθούν, μετακινήσεων από το ένα μέρος στο άλλο, χάνουμε από τα μάτια μας τη σχέση με τα πράγματα, τη φύση, τον κόσμο.

Το κεφάλαιο μας έκλεψε το χρόνο (τον χρειαζόταν για την παραγωγή) – μετά ήρθε το σύστημα ελέγχου και καταστολής, και τελικά η γενίκευση της συναίνεσης. Τώρα είμαστε αντιμέτωποι με την ανάγκη να κινηθούμε προς την οικειοποίηση του χώρου και του χρόνου μας. Η επίθεσή μας δεν μπορεί να αποτύχει στο να προκαλέσει ζημιές και συντρίμια. Αυτό είναι στη λογική των πραγμάτων, στη λογική του ταξικού πολέμου. Το σχέδιο της εξουσίας είναι παγκόσμιο και δεν χωρά την ύπαρξη “κενών χώρων”. Παγκόσμιο όμως είναι και το δικό μας σχέδιο απελευθέρωσης, για τους αντίθετους όμως λόγους. Δεν μπορεί να επιτρέψει την μη ύπαρξη “ελεύθερων χώρων”. Αν επιτρέπαμε στο κεφάλαιο να επιτύχει την παγκόσμια κυριαρχία, θα ήμασταν για τα καλά νεκροί.

Ευτυχώς, ο δρόμος που πρέπει να διανύσει η εξουσία για να επιτύχει την παγκόσμια κυριαρχία, είναι ακόμα μακρύς. Πέρα από το να καταχράται τον χώρο και τον χρόνο σε παγκόσμιο επίπεδο, το κεφάλαιο επιχειρεί τον διαχωρισμό της πραγματικότητας σε δύο ξεχωριστά τμήματα. Δεν είναι πλέον το παλαιό ζήτημα του “κατατεμαχισμού”, αλλά ενός ξεκάθਾਰου διαχωρισμού, ενός πραγματικού τείχους μεταξύ εσωκλεισμένων και αποκλεισμένων. Στους πρώτους θα υπάρξει η εγγύηση για μια προνομιακή συνθήκη κυριαρχίας, υψηλού πολιτισμικού επιπέδου, προώθησης και δημιουργικότητας.

Στους δεύτερους για μια συνθήκη επιβίωσης, συναίνεσης, υποκοουλτούρας, αμαχητί παράδοσης, έλλειψης κινήτρων και ίσως αναγκών. Στην προοπτική αυτή, κράτος και κεφάλαιο απαιτούν την πλήρη διαθεσιμότητα του κοινωνικού χώρου. Τίποτα δεν πρέπει να ξεφύγει από τον έλεγχό τους.

Και υπάρχουν κι άλλα! Το κεφάλαιο έχει πλέον στη διάθεσή του, τεχνολογίες που του επιτρέπουν όχι απλά την κατοχή του χώρου, αλλά -ουσιαστικά- την παραγωγή του. Σκεφτείτε την ικανότητα να επικοινωνούν μεταξύ τους σε πραγματικό χρόνο, δύο διακριτά σημεία που βρίσκονται χιλιόμετρα μακριά. Αυτό δεν αλλάζει μόνο τη σειρά παραγωγής (ποικιλία, δημιουργικότητα, στοκ, κ.τ.λ.) αλλά και -κυρίως- την ανθρώπινη σειρά των κοινωνικών σχέσεων (που είναι επίσης οικονομικές).

Έτσι το κεφάλαιο παράγει χώρο στη βάση του σχεδίου κυριαρχίας κι εκμετάλλευσης. Μετασηματίζει και καταστρέφει τη φύση, τροποποιεί τις πόλεις και το τοπίο, καταστρέφει τις θάλασσες τα ποτάμια και τις λίμνες, υποβάλλοντας -ακόμη και- αστρικά διαστήματα στη μιλιταριστική λογική του. Ο παραγόμενος με αυτόν τον τρόπο χώρος, χρησιμεύει στο να καναλιζάρει τους ανθρώπους.

Βρισκόμαστε λοιπόν να κολλάμε στην κίνηση, να γκαζώνουμε σε λεωφόρους, να στεκόμαστε στην ουρά στο μάρκετ. Μας δηλητηριάζουν με κυκλοφοριακό χάος, με ραντεβού που δεν πρέπει να χάσουμε, εικονικά ενδιαφέροντα που μας κάνουν να νιώθουμε άσχημα, υποχρεώνοντάς μας να είμαστε διαρκώς και χωρίς νόημα σε κίνηση. Οι χώροι στους οποίους κινούμαστε είναι προγραμματισμένοι για εμάς, κι εμείς φανταζόμαστε πως τους έχουμε οι ίδιοι επιλέξει. Τα σπίτια μας είναι γεμάτα με άχρηστα βλαβερά αντικείμενα. Ο χώρος είναι πλέον περιορισμένος ή μάλλον έχει αλλάξει σύμφωνα με τις ανάγκες της καπιταλιστικής παραγωγής, η οποία χρειάζεται να πουλήσει τηλεοράσεις, πλυντήρια, ψυγεία, έπιπλα κι εντοιχισμένες κουζίνες.

Σχεδόν χωρίς να το παρατηρήσουμε λοιπόν, ο χρόνος μας εξαφανίζεται και ο χώρος μας υποβαθμίζεται σε σχέσεις μεταξύ αντικειμένων, μαρτυρώντας τη δύναμη πειθούς του κεφαλαίου. Με τον τρόπο αυτό, διδασκόμαστε την επανάληψη. Κάνουμε τις ίδιες χειρονομίες, όπως όλοι γνωρίζουν (αλλά συστηματικά ξεχνούν), στον προθάλαμο της συναίνεσης.

Το κεφάλαιο απ' την πλευρά του, είναι υποχρεωμένο να πάρει χώρο από εμάς, γιατί δεν μπορεί να αφήσει έστω και λίγο διαθέσιμο για τη δημιουργικότητά μας, την ικανότητά μας να τα βγάλουμε πέρα με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, την επιθυμία μας για το καινούργιο (που αποτελεί το πρώτο κίνητρο για να βρεθούν λύσεις οι οποίες αποδεικνύονται απίστευτα χαρισματικές σε αυθορμητισμό και πλούτο). Αν το κεφάλαιο άφηνε τον χώρο σε τέτοιες ατομικές δυνάμεις, δε θα στεκόταν ικανό να φτάσει το ρυθμό επανάληψης που απαιτείται για την παραγωγή. Η τελευταία, δεν πρέπει να το ξεχνάμε, είναι τέτοια μόνο στο βαθμό που είναι επίσης και αναπαραγωγή. Σκεφτείτε τις προσπάθειες (που βοηθάει η ηλεκτρονική τεχνική) που κάνει το κεφάλαιο για να πραγματοποιήσει τις επιθυμίες του καθενός με τη μέγιστη (συγκεντρωποιημένη και κωδικοποιημένη) ποικιλία.

Τα μεγάλα ονόματα στη μόδα, οι αλυσίδες γρήγορου φαγητού, η διαφήμιση που υπερτονίζει το ατομικό γούστο με τη μαζική παραγωγή, δεν είναι τίποτα περισσότερο από προσπάθειες να μπλοκαριστούν οι διάφοροι δρόμοι που θα μπορούσαμε να διαβούμε σήμερα.

Παρ'όλο που ο χώρος που παράγεται και αναπαράγεται βασίζεται στη συναίνεση, περιέχει σε σημαντικό βαθμό κατασταλτικές – με την αστυνομική έννοια – πτυχές. Ο έλεγχος καθορίζει την κίνηση με κάθε τρόπο. Πρώτες ύλες και άνθρωποι, ιδέες και μηχανές, χρήμα και επιθυμίες, όλα συνδιάζονται γιατί όλα έχουν προνοητικά/προληπτικά ομογενοποιηθεί. Οι διαφορές δεν είναι κάτι περισσότερο από αυτό, δεν είναι ριζοσπαστικές διαφοροποιήσεις. Έχουν υποβαθμιστεί στο επίπεδο της εμφάνισης, της βιτρίνας και με αυτή τους τη νέα ιδιότητα εξυψώνονται μέχρι τον παράδεισο σαν(να ήταν) το βασίλειο της ελευθερίας.

Η στρατηγική λοιπόν της εξουσίας είναι να ελέγχει κάθε χώρο με τον ίδιο τρόπο που ελέγχει κάθε χρόνο. Δεν είναι απλά ζήτημα αστυνομικού ελέγχου, αλλά κυρίως ελέγχου βασισμένου στη συναίνεση και την αποδοχή μοντέλων συμπεριφοράς και αξιακών συστημάτων που έχουν οι καπιταλιστές τεχνοκράτες.

Τί να κάνουμε; Να ψάξουμε για τον χαμένο χώρο και χρόνο; Όχι με την έννοια ενός νοσταλγικού ταξιδιού πίσω στο χρόνο. Τίποτα στη ζωή δε γυρίζει πίσω όπως τίποτα δεν εμφανίζεται με τον ίδιο ακριβώς (ή με τελείως διαφορετικό) τρόπο.

Η παλαιά σχέση με το χώρο, άφησε τη σφραγίδα ενός φυσικού/υλικού τόπου. Αυτού, του ανθρώπου και των πραγμάτων του. Ένας δρόμος, μια πλατεία, ένα σταυροδρόμι, ένα ποτάμι, η θάλασσα κι ο ουρανός, τα δάση και τα βουνά, ήταν σε ανοιχτή συνδιαλλαγή με τα άτομα, που ήξεραν πώς (και ήθελαν) να τα ακούσουν. Και η “συγγένεια” με άλλα άτομα οδήγησε τους ανθρώπους στα ίδια μέρη, κινητοποίησε τα αισθήματά τους, τους ώθησε στη σκέψη και τη δράση. Κάποιος έβρισκε τον εαυτό του ως άτομο, ενώ τώρα αντίθετα, χάνεται ως μέρος του συνόλου, του πλήθους. Κάποτε ήμασταν ανοιχτοί και συχνά απροετοίμαστοι και τρωτοί. Τώρα μας προστατεύει η ομοιομορφία και η ρουτίνα. Νιώθουμε ασφαλέστεροι γιατί ανήκουμε στο κοπάδι. Τα πάντα παράγονται και αναπαράγονται. Όλα μπορούν να γίνουν εμπόρευμα.

Σε αυτήν την προοπτική, η πάλη για κοινωνικό χώρο γίνεται πάλι για την επανοικειοποίηση κάθε “εδάφους” πέρα κι ενάντια στους κανόνες του ελέγχου και της συναίνεσης.

*Το κείμενο αυτό του Αλφρέντο Μπονάνο, με τίτλο πρωτότυπου **Spazio e capitale**, δημοσιεύτηκε στο περιοδικό **Anarchismo** τεύχος 56-57 το 1987. Απόδοση από τα ιταλικά στα αγγλικά: **Jean Weir, Elephant Editions**. Ελληνική μετάφραση: **Βόλος 2010**.*

Επαναστατική Αναρχική Εξεγερσιακή Οργάνωση

του Αλφρέντο Μπονάνο

Πιστεύουμε ότι αντί για ομοσπονδίες και ομάδες οργανωμένες με τον παραδοσιακό τρόπο – μέρος των οικονομικών και κοινωνικών δομών μιας πραγματικότητας που δεν υπάρχει πια - θα έπρεπε να σχηματίζουμε ομάδες συγγένειας βασισμένες στη δύναμη της αμοιβαίας προσωπικής γνωριμίας. Οι ομάδες αυτές θα έπρεπε να μπορούν να φέρουν σε πέρας συντονισμένες δράσεις ενάντια στον εχθρό.

Όσο αφορά τις πρακτικές πτυχές – φανταζόμαστε πως θα υπάρχει

συνεργασία μεταξύ των ομάδων και των ατόμων για να βρουν τα μέσα, τα γραπτά και οτιδήποτε άλλο απαραίτητο για να έρθουν σε πέρας τέτοιες δράσεις. Όσο αφορά την ανάλυση, προσπαθούμε να κυκλοφορήσουμε όσο περισσότερα γίνεται μέσα από τις εκδόσεις μας και μέσω των συναντήσεων και των συζητήσεων για ειδικά ζητήματα. Μια εξεγερσιακή οργανωτική δομή δεν στρέφεται γύρω από την κεντρική ιδέα της περιοδικής συνόδου, κάτι τυπικό για τις μεγάλες συνδικαλιστικές οργανώσεις των ομοσπονδιών του επίσημου κινήματος. Τα σημεία αναφοράς της δε, υποστηρίζονται από την ολότητα των καταστάσεων του αγώνα, είτε αυτές είναι επιθέσεις στον ταξικό εχθρό, είτε στιγμές σκέψης και θεωρητικής αναζήτησης.

Θα μπορούσαν τότε οι ομάδες συγγένειας να συνεισφέρουν στο σχηματισμό πυρήνων βάσης. Σκοπός αυτών των δομών είναι να αντικαταστήσουν τις παλιές συνδικαλιστικές οργανώσεις αντίστασης – συμπεριλαμβανομένων αυτών που επιμένουν στην αναρχοσυνδικαλιστική ιδεολογία – στο *ambit* των ενδιάμεσων αγώνων. Το πεδίο δράσης των πυρήνων βάσης θα ήταν οποιαδήποτε κατάσταση όπου η ταξική κυριαρχία δραστηριοποιεί το διαχωρισμό μεταξύ εσωκλεισμένων και αποκλεισμένων.

Οι πυρήνες βάσης σχεδόν πάντα σχηματίζονται ως επακόλουθο της προωθητικής δράσης των εξεγερσιακών αναρχικών, αλλά δεν αποτελούνται μόνο από αυτούς.

Στις συγκεντρώσεις, οι αναρχικοί θα πρέπει να αναλάβουν το καθήκον να περιγράψουν στο έπακρο τους ταξικούς στόχους.

Κάποιος αριθμός πυρήνων βάσης θα μπορούσε να σχηματίσει συντονισμένες δομές με τον ίδιο στόχο. Οι ειδικές αυτές οργανωτικές δομές βασίζονται στις αρχές της μόνιμης συγκρουσιακότητας, της αυτοδιεύθυνσης και της επίθεσης.

Ως μόνιμη συγκρουσιακότητα εννοούμε τον αδιάκοπο αγώνα ενάντια στην ταξική κυριαρχία και όσους ευθύνονται γι' αυτήν.

Ως αυτοδιεύθυνση εννοούμε την ανεξαρτησία από όλα τα κόμματα, τα συνδικάτα, από κάθε πατρονάρισμα, όπως και το να βρεθούν τα απαραίτητα μέσα για τη διεξαγωγή του αγώνα στη βάση των αυθόρμητων συνεισφορών.

Ως επίθεση εννοούμε την άρνηση κάθε διαπραγμάτευσης, συνδιαλλαγής, συμφιλίωσης ή συμβιβασμού με τον εχθρό.

Το πεδίο δράσης των ομάδων συγγένειας και των πυρήνων βάσης είναι αυτό των μαζικών αγώνων.

Οι αγώνες αυτοί είναι σχεδόν πάντα ενδιάμεσοι, που σημαίνει δεν έχουν έναν άμεσο, άμεσα καταστρεπτικό στόχο. Συχνά προτείνουν απλούς στόχους, σκοπεύουν όμως να κερδίσουν περισσότερη δύναμη ώστε να προωθήσουν καλύτερα τον αγώνα προς ευρύτερους αντικειμενικούς στόχους.

Παρ' όλα αυτά, ο τελικός στόχος των ενδιάμεσων αυτών αγώνων είναι πάντα η επίθεση. Είναι πάντως προφανώς δυνατό για μεμονωμένους συντρόφους ή ομάδες συγγένειας, να χτυπούν άτομα ή οργανώσεις του Κεφαλαίου και του Κράτους, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε περαιτέρω πολύπλοκη σύνδεση. Το σαμποτάζ έχει γίνει το κύριο όπλο των εκμεταλλεζόμενων στον αγώνα τους μέσα στο σενάριο αυτό που βλέπουμε να παίζεται μπροστά μας. Ο Καπιταλισμός δημιουργεί συνθήκες ελέγχου και κυριαρχίας σε επίπεδα που ποτέ δεν είχαμε δει πριν, μέσα από την πληροφορική τεχνολογία που δεν θα μπορούσε ποτέ να χρησιμοποιηθεί για ο,τιδήποτε άλλο πέρα από την διατήρηση της εξουσίας.

Κείμενα του Αλφρέντο Μπονάννο από το “Παλαιστήνη αγάπη μου”.

Εισαγωγή.

Κανείς δεν μπορεί να καταλάβει τί συμβαίνει στην Παλαιστινιακή γη, ούτε καν αυτοί που έχουν παρακολουθήσει αυτήν την αιματοβαμμένη σειρά γεγονότων, συμπεριλαμβανομένων (των) ανθρώπων οι οποίοι έζησαν για πολύ εκεί. Αντιμετωπίζουν ο ένας τον άλλο με καχυποψία και μίσος, όχι μόνο άντρες και γυναίκες, παιδιά και ηλικιωμένοι, αλλά ακόμη και η σκόνη στους δρόμους, η λάσπη που τους καλύπτει τις βροχερές μέρες, η ασφυκτική ζέστη και η δυσωδία του καύσωνα. Οι «επίσημοι» όροι της αντιπαράθεσης είναι γνωστοί. Οι Ισραηλινοί έδιωξαν τους Παλαιστίνιους από τη γη τους, αυτό όμως συνέβη τόσο παλιά που κάποιοι από τους ανθρώπους που γεννήθηκαν σε καλύβες στα στρατόπεδα εκτοπισμού, είναι πλέον πενήντα ετών. Γελιές διαπραγματεύσεις μεταξύ κρατών, οδήγησαν στο να επιστραφούν κάποια κομμάτια γης σε ανθρώπους που εκδιώχθηκαν από εκεί, είναι όμως αδύνατο να ζησει κανείς σε αυτά.

Στο Ισραήλ, εάν δε δουλεύεις πεινάς. Οι έποικοι του δεύτερου σιωνιστικού κύματος, πλούτισαν εκμεταλλευόμενοι το φτηνό παλαιστινιακό εργατικό δυναμικό και από την ελεύθερη χρήση των χωραφιών σε εδάφη που θα μπορούσαν να αποτελούν τώρα το νέο παλαιστινιακό κράτος. Όλα αυτά όμως, όχι μόνο αποτυγχάνουν να συλλάβουν την ουσία του προβλήματος αλλά δε φτάνουν καν να το περιγράψουν. Ίσως να είχε νόημα τον καιρό της πρώτης λαϊκής εξέγερσης του κόσμου των «εδαφών», αυτόν με τις πέτρες. Τώρα, τα πράγματα κινούνται προς μια «Λιβανοποίηση» διογκούμενης θηριωδίας.

Καμία πλευρά δε θέλει να υποχωρήσει, καθώς αυτό θα οδηγούσε σε εσωτερικές συγκρούσεις, έναν καταστροφικό εμφύλιο πόλεμο που σχεδόν σίγουρα θα έδινε τη νίκη στον αντίπαλο. Έτσι λοιπόν συνεχίζουν έναν ατελείωτο κύκλο αμοιβαίων επιθέσεων. Η κάθε πλευρά, με τα όπλα που έχει στη διάθεσή της: οι Παλαιστίνιοι αυτοανατινάζονται με τις βόμβες τους, οι Ισραηλινοί βομβαρδίζουν σπίτια στα εδάφη με τα αεροπλάνα τους. Υπάρχουν οι ειρηνευτικοί χάρτες, οι εσωτερικές συμφωνίες, οι εγγυήσεις του Ο.Η.Ε. και η κενή ρητορική του Μπους.

Το πρόβλημα αναπτύσσεται με δικούς του ρυθμούς, τους οποίους μπορεί να καταλάβει μόνο κάποιος εξοικειωμένος με τέτοιες καταστάσεις, και γίνεται χρόνιο. Το μίσος οξύνεται για κάποιον που ζει σε συνθήκες όπως αυτές που βιώνουν οι Παλαιστίνιοι, με προοπτικές όπως οι δικές τους, δηλαδή καμία απολύτως. Δεν υπάρχει ελπίδα για τα παιδιά τους ή το μέλλον του τόπου όπου γεννήθηκαν. Και δεν αληθεύει πως αυτό το μίσος, τόσο απάνθρωπο και ακατανόητο για “μας, τρέφεται από τον φρονταμενταλιστικό εξτρεμισμό. Κάτι πρέπει να μας λέει ότι η πλειοψηφία των νέων ανθρώπων που κάνουν επιθέσεις αυτοκτονίας έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους, έχουν κάποιο δίπλωμα ή πτυχίο -κάποιες φορές από χώρα του εξωτερικού- είναι οικογενειάρχες, έχουν παιδιά. Αυτό που δεν έχουν είναι ελπίδα.

Συνειδητοποιούν πως δεν υπάρχει γι’ αυτούς παρά η προοπτική του μίσους για έναν εχθρό που φυλακίζει, βασανίζει και βομβαρδίζει. Από την άλλη πλευρά, όλοι ζουν με το φόβο του να ανατιναχτούν πηγαίνοντας στη δουλειά, χορεύοντας στη ντίσκο ή καθώς κοιμούνται στα κρεβάτια τους. Εδώ πάλι, το τυφλό μίσος που δε βλέπει κάποια προοπτική, ωθεί τους ανθρώπους να ζητούν από την κυβέρνηση να εφαρμόσει ακόμη πιο δραστικά μέτρα. Ακόμη και οι πιο φωτισμένοι του ισραηλινού εργατικού κόμματος, που δημιουργήθηκε στο Μαπάι το 1968 (μία από τις σιωνιστικές δυνάμεις που υποστήριξαν τις πρώτες μετοικίσεις), υπό το φόβο απώλειας της εκλογικής τους βάσης.

Πολλοί θεωρούν το Λικούντ (δεξιό κόμμα που κυριολεκτικά σημαίνει «εδραίωση»), ως τη μόνη δύναμη που είναι ικανή να ηγηθεί της χώρας εναντίον των Παλαιστινίων.

Το να μιλάς για ειρήνη σε τέτοιες συνθήκες είναι απλά ένας ακόμη τρόπος να *βγάλεις την ουρά σου έξω* από την υπόθεση, με καθαρά χέρια και βρώμικη συνείδηση.

Οι οργανωμένες σφαγές των Παλαιστινίων όπως αυτές από τους Χριστιανούς-Μαρωνίτες στη Σάμπρα και Τσατίλα το Σεπτέμβριο του 1982, ή ο (μαύρος) Σεπτέμβρης του 1970 που οργάνωσε ο βασιλιάς Χουσεΐν της Ιορδανίας και διήρκεσε μέχρι τον Απρίλη του 1971, καταλήγοντας σε 4.600 νεκρούς και 10.000 τραυματίες, είναι ακόμη πιθανές. Πάντως, αν διεξαχθούν από το Ισραήλ ή έναν από τους ένοπλους διαμεσολαβητές του, θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε πλήρη αποσταθεροποίηση της περιοχής. Όπως είπα, το Ισραήλ έχει επιτεθεί σε κάποιο υποτιθέμενο παλαιστινιακό πόστο στη Συρία – η τωρινή κατάσταση είναι πάρα πολύ άσχημη.

Δεν υπάρχει προοπτική ειρήνευσης στην περιοχή. Η ιδανική λύση, τουλάχιστον για όσους έχουν στην καρδιά τους την ελευθερία των λαών, θα ήταν η γενικευμένη εξέγερση. Με άλλα λόγια, μια Ιντιφάντα που να ξεκινά από τον ισραηλινό λαό, ικανή να καταστρέψει τους θεσμούς που τους κυβερνούν και να προτείνει την ειρήνη, βασισμένη στην συνεργασία και τον αμοιβαίο σεβασμό με τους

Παλαιστίνιους άμεσα – χωρίς μεσάζοντες. Προς το παρόν όμως αυτή η προοπτική παραμένει ένα όνειρο. Πρέπει να προετοιμαστούμε για τα χειρότερα.
Αλφρέντο Μπονάνο, Τριέστε, 8-10-2003..

Ο τρόμος του να ζεις συνηθισμένος στον τρόπο

Το να μεγαλώνεις συνηθισμένος στον τρόπο, είναι ακόμη πιο σοκαριστικό από τον ίδιο τον τρόπο. Η αγανάκτηση καταπνίγεται και παραμένει σιωπηλή και όλα μοιάζουν φυσιολογικά. Αυτό συμβαίνει στην περίπτωση της καταστολής εναντίον των Παλαιστινίων στα κατειλημμένα εδάφη.

Ένας λόγος που αυτό γίνεται, αργά και σε βάθος χρόνου, συνήθεια, είναι το γεγονός πως η παλαιστινιακή εξέγερση με τις πέτρες και τα αυτοσχέδια όπλα, «δεν αποτελεί πια είδηση».

Ένας άλλος είναι η αποδοχή από κάθε πλευρά, των αιτίων της σύρραξης. Αυτοί που βρίσκονται από την πλευρά των Παλαιστινίων, εναντιώνονται σε αυτούς από την πλευρά των Ισραηλινών. Πολλοί ελπίζουν, συχνά από καλή πίστη, ότι με τον καιρό τα πράγματα θα φτιάξουν και όλα θα λυθούν από μόνα τους.

Όπως κι αν τελειώσουν αυτά τα «πράγματα» και όποια κι αν είναι η λύση, τίποτα στον κόσμο δεν θα μπορέσει να σβήσει τον τρόπο των τελευταίων λίγων μηνών(του 1989), τον τρόπο του μάρτυρα που έγινε εκτελεστής, του διωκόμενου που έγινε διώκτης.

Όσο έξυπνοι κι αν είναι αυτοί που υπερασπίζονται το Ισραήλ -συμπεριλαμβανομένων κάποιων αναρχικών- δεν μπορούμε να ξεχάσουμε το Παλαιστίνιο μωρό που δολοφονήθηκε από αέρια στο στρατόπεδο προσφύγων του Χαν Γιουνίς από Ισραηλινούς στρατιώτες. Δεν μπορούμε να ξεχάσουμε το πεντάχρονο παιδί που δολοφονήθηκε στη Ναμπλές από πλαστικές σφαίρες ή το δεκατετράχρονο που σκοτώθηκε μερικές μέρες μετά παίζοντας μπροστά στο σπίτι του, κι αυτός δολοφονημένος από τον Ισραηλινό στρατό κατοχής.

Δεν μπορούμε να ξεχάσουμε τα αποσπάσματα θανάτου(colon), που βγαίνουν τη νύχτα και σκοτώνουν τους νεαρούς Παλαιστίνιους που θεωρούνται υπεύθυνοι για την ανταρσία.

Κάτω από τέτοιες συνθήκες, το μόνο πράγμα που μας εκπλήσσει είναι η περίεργη επιμονή να συγκαλυφθούν οι ευθύνες. Κατανοούμε πώς αυτό συμβαίνει σε επίπεδο πολιτικών, όχι όμως σε αυτό (κάποιων) συντρόφων που θα έπρεπε να δείχνουν μεγαλύτερη ευαισθησία στην υπεράσπιση των κατατρεγμένων και να παραμερίσουν τις πονηρές διακρίσεις όταν έρχεται η ώρα να καταλογιστούν ευθύνες.

Από τον Μαξ στα ουρί.

Πολλά πράγματα αλλάζουν στην Παλαιστίνη. Πολλά άλλα έχουν μείνει όπως ήταν. Η φτώχεια και το μίσος πλεονάζουν όπως πάντα, ειδικά το μίσος των δυνάμεων καταστολής, δηλαδή των ισραηλινών στρατιωτών που βρίσκονται στα Εδάφη.

Τί πιο φυσικό από το μίσος για τους εισβολείς;Μόνο οι ξεπουλημένοι στον εχθρό πολιτικοί, με την προσυμφωνημένη δυνατότητα ίδρυσης μιας εσωτερικής κυβέρνησης που θα γίνει κράτος-μαριονέτα αντί για τη συνέχιση του αγώνα, θα μπορούσαν να σκεφτούν αλλιώς. Πολλοί Παλαιστίνιοι δεν είναι έτοιμοι να δεχτούν μια συνύπαρξη που να βασίζεται στην υπεράσπιση των συμφερόντων του δυνατότερου. Αυτό εξηγεί την εξάπλωση της αντίστασης, που εμφανίζεται σχεδόν ομοιόμορφα υπό τα εμβλήματα της Χαμάς, μέσα στο νεογέννητο παλαιστινιακό κράτος. Αυτό είναι σίγουρα η μεγαλύτερη ,προς το παρόν, ένοπλη ομάδα. Είναι εξοπλισμένο με υπολογίσιμα μέσα, όπως έγινε φανερό από την έκρηξη που ανατίναξε ένα ολόκληρο οπλοστάσιο το 1995.

Σε αυτήν την περιοχή, τίποτα δεν θα μπορούσε να είναι πιο εύκολο από το να βρεις ένα νεαρό αγόρι μεταξύ δώδεκα και δεκαέξι ετών, γεννημένο και μεγαλωμένο στη φτώχεια και τη βία των στρατοπέδων συγκέντρωσης, δεκτικό στο να ακούει επιχειρήματα εναντίον του Αραφάτ και του σχεδίου του για μια ελεύθερη Παλαιστίνη που να συνυπάρχει με ένα ελεύθερο Ισραήλ. Τίποτα δε θα ήταν ευκολότερο από το να ωθήσει αυτά τα αγόρια στο να διεξάγουν μια επίθεση αυτοκτονίας. Γι' αυτό είναι που οι θρησκώληπτοι φανατικοί του Izz al-Dinal Qassam, το οπλισμένο φτερό του θεού, προετοιμάζουν τους νέους αυτούς – έναν άγιο θάνατο στον πόλεμο ενάντια στους άπιστους.

Είκοσι πέντε χρόνια πριν, σε συνθήκες που σίγουρα δεν ήταν καλύτερες από τις τωρινές, ο αγώνας των Παλαιστινίων βασιζόταν σχεδόν ολοκληρωτικά σε ένα διαφορετικό δόγμα, το μαρξιστικό. Τότε, μεσολαβητές με μακριά γενειάδα τους υπόσχονταν βοήθεια σε χρήματα και όπλα – τώρα οι

ισλαμιστές ιερείς τους υπόσχονται αιώνια ζωή σε έναν παράδεισο γεμάτο Ουρί.

Όχι απλά κουμπιά.

Μια αστυνομική δύναμη είναι πάντα μια αστυνομική δύναμη, για τον απλό λόγο ότι ένα κράτος, ακόμη κι ένα κουρελιασμένο όπως το παλαιστινιακό, είναι πάντα ένα κράτος.

Για όποιον τώρα έχει, στα χρόνια του, αγωνιστεί για τη απελευθέρωση του Παλαιστινιακού λαού(ίσως όλοι έχουμε συνεισφέρει έστω και λίγο σ' αυτό με τον τρόπο μας), αυτό αποκτά μια ιδιαίτερη σημασία. Το να βλέπεις ότι αγωνιζόμενοι σύντροφοι σε έναν αγώνα που κάποτε εξαπλώθηκε σαν επιδημία λίγο πολύ σε όλη την Ευρώπη αλλά και παραπέρα, φορούν τώρα τη στολή με τα λαμπερά κουμπιά, μια κακή απομίμηση των Άγγλων μπάτσων, είναι κάτι που δε χωνεύεται εύκολα. Οι αστυνομικοί όμως δε φορούν απλά στολές, δε γυαλίζουν απλά τα κουμπιά τους- ελέγχουν καταστέλλουν, χτυπούν και ευκαιριακά πυροβολούν και σκοτώνουν δίχως σκέψη.

Η Γάζα δεν είναι μια μεγάλη πόλη, έχει λίγους ασφαλόδρομους και, όπως σε τόσα άλλα τμήματα του αραβικού κόσμου, οι δρόμοι αυτοί μοιάζουν με μικρά επαρχιακά δρομάκια. Οι αστυνομικοί του Αραφάτ είναι τώρα παρόντες στην περιοχή όπου κάποτε βρισκόταν η ισραηλινή Σιν Μπεθ. Όχι μόνο αστυνομικοί, αλλά το δικαστήριο, η φυλακή και οι μυστικές υπηρεσίες. Όλα μικρά κι όχι ιδιαίτερα επαρκή, η σκέψη όμως είναι που μετράει.

Τί συνέβη στην Ιντιφάντα;

Συνεχίζεται ακόμη βέβαια, ενάντια στα παλιά και νέα αφεντικά. Αγόρια και κορίτσια συλλαμβάνονται, μεταφέρονται στο πολυδύναμο κτίριο της παλαιστινιακής κρατικής καταστολής, ανακρίνονται από καταδεκτικούς ανακριτές και δικάζονται από απίθανους δικαστές. Είναι κι οι ίδιοι παιδιά, λίγο μεγαλύτερα σε ηλικία, που γεννήθηκαν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης. Τί να πουν κάτω από την πεφωτισμένη στρατιωτική διοίκηση του μεγάλου αρχηγού;

Με τον ίδιο τρόπο που μας πήρε χρόνια να συνειδητοποιήσουμε, ότι οι Ισραηλινοί ήταν βασανιστές παρ' όλο που μόλις είχαν βγει από τα στρατόπεδα εξόντωσης, τώρα ποιός ξέρει πόσο θα μας πάρει να αντιληφθούμε ότι οι Παλαιστίνιοι, κάποτε σύντροφοι, μπορούν να γίνουν βασανιστές.

Η πραγματικότητα εξελίσσεται, και στη διάρκεια της εξέλιξης αυτής αλλάζουν και οι μάσκες πίσω από τις οποίες κρύβονται οι άνθρωποι για να παίξουν τους ρόλους τους.

Συχνά όμως αλλάζει και ο ρόλος πίσω από τη μάσκα, χωρίς κανείς να το παρατηρεί.

Αναρχισμός και νόμος

του Αλεξέι Μποροβόι.

Στη λογοτεχνία υπάρχει μια γενική άποψη σχετικά με τον αναρχισμό, ότι αυτός -που αρνείται την υπάρχουσα κοινωνία και τους νομικούς της κώδικες- έχει μια εξίσου αρνητική θέση απέναντι στους κοινωνικούς κώδικες γενικά. Κάτι τέτοιο, είναι τελείως λάθος.

Οι λόγοι γι' αυτό το λάθος, είναι :

- 1) Σύγχυση στα γραπτά των ίδιων των αναρχικών, πάνω στο ζήτημα της σχέσης που έχουν οι κοινωνικοί κώδικες με το Κράτος.
- 2) Η ποικιλία ορισμών της κοινωνίας και των κοινωνικών κωδίκων στα γραπτά τόσο των αναρχικών όσο και των επικριτών τους.
- 3) Επιπόλαιες δηλώσεις από κάποιους αναρχικούς, που λόγω μιας κάποιας κοινωνιολογικής απλοϊκότητας, είναι ειλικρινά πεπεισμένοι ότι η Αναρχία είναι η απουσία κάθε είδους κανονισμών.
- 4) Η τεμπελιά εκείνων που θεωρούν τους εαυτούς τους επικριτές των αναρχικών, δεν μπαίνουν όμως

καν στον κόπο να μάθουν τα βασικά στοιχεία της αναρχικής σκέψης.

5) Τέλος, η συνειδητή διαστρέβλωση, χαρακτηριστικό της φιλοσοφίας που αποκαλείται "επιστημονικός σοσιαλισμός".

Το ζήτημα του νόμου και του κράτους

Το ζήτημα για το οποίο ενδιαφερόμαστε μπορεί να παρουσιαστεί με τον εξής τρόπο : Μπορεί να υπάρξει μια κοινωνία στην οποία τίποτα δεν περιορίζει το άτομο, όπου κάθε κανονισμός είναι υπόθεση του ατόμου και όχι της συλλογικής θέλησης;

Ο Αναρχισμός είναι υπέρ της εγκαθίδρυσης μιας κοινωνίας "αδελφών όπου καθένας θα συνεισφέρει αυτό που του αντιστοιχεί και θα ζουν σε αρμονία, όχι εξαιτίας ενός νομικού συστήματος που τιμωρεί αυστηρά όσους δεν υπακούν, αλλά λόγω της δύναμης των διαπροσωπικών σχέσεων, της αναπόφευκτης δύναμης των φυσικών νόμων". - Reclus.

Πόσο περιοριστικοί είναι αυτοί οι φυσικοί νόμοι; Μήπως βοηθούν στην ύπαρξη μιας κοινωνίας όπου κάθε άτομο είναι ελεύθερο να κάνει ό,τι το ευχαριστεί, ή από την άλλη, κάνουν απαραίτητη την ύπαρξη ενός κράτους για τη διατήρηση της τάξης;

Οι αμερόληπτοι κοινωνιολόγοι έχουν βρει ότι το Κράτος (η εξουσιαστική κοινωνία με μια καθεστηκία εξουσία) , δεν είναι η πρώτη μορφή ανθρώπινης κοινωνίας. Το Κράτος εμφανίστηκε ως το αποτέλεσμα πολύπλοκων φαινομένων : μιας συγκεκριμένης υλικής και διανοητικής κουλτούρας, της προοδευτικής αλλαγής/εξέλιξης της κοινωνίας, της κατάκτησης και την ίδια στιγμή μιας προοδευτικής συνειδητοποίησης των πλεονεκτημάτων της αλληλεγγύης μεταξύ μεγάλων ομάδων. Οι ίδιοι κοινωνιολόγοι έχουν τονίσει την παράλληλη ανάπτυξη του θεσμού της εξουσίας ο οποίος σταδιακά απορροφά λειτουργίες που μέχρι πρότινος ανήκαν σε τοπικούς και αυτόνομους κοινωνικούς οργανισμούς. Αν κάποιες από τις λειτουργίες αυτές επιτελούνται καλύτερα από τη νέα εξουσία, είναι άλλες που επιτελούνται άσχημα και με μια διαρκή ασέβεια προς τα θεμελιώδη δικαιώματα του ατόμου.

Τη διαδικασία αυτή κυβερνητικής υπερτροφίας έχει περιγράψει καλά ο Ντυρκχάιμ :

Η κυβερνητική εξουσία τείνει να προκαταλάβει κάθε μορφή κοινωνικής δραστηριότητας. Μεταξύ αυτών είναι υποχρεωμένη να αναλάβει έναν αξιοσημείωτο αριθμό για τις οποίες είναι ακατάλληλη, και τις οποίες επιτελεί με ανεπαρκή τρόπο. Το πάθος της να φέρει τα πάντα υπό την δικαιοδοσία της αντιστοιχείται μόνο από την ανικανότητά της να ρυθμίσει την ανθρώπινη ζωή. Σπαταλά τεράστιες ποσότητες ενέργειας , τελείως αναντίστοιχες με τα επιτευχθέντα αποτελέσματα.

"Από την άλλη, οι άνθρωποι δεν υπακούν σε άλλη συλλογικότητα παρά στο Κράτος, αφού το Κράτος προτάσσει τον εαυτό του ως το μόνο συλλογικό οργανισμό. Αποκτούν τη συνήθεια να ερμηνεύουν την κοινωνία με τρόπο που δείχνει μια διαρκή εξάρτηση από το Κράτος. Και το Κράτος ,εν τω μεταξύ, βρίσκεται πολύ μακριά τους, παραμένει μια αφηρημένη ολότητα που δεν μπορεί να ασκήσει άμεση επιρροή, έτσι που για ένα μεγάλο μέρος των ζώων τους, εγκαθίστανται στο κενό."

Είναι στο πεδίο αυτό - την τάση του Κράτους να απορροφά όλα τα πράγματα, τον άνθρωπο, τις κοινωνικές του ανάγκες, να παραλύει τη θέλησή του με απειλές και ποινές - που γεννιέται η αναρχική εξέγερση.

Οι Αναρχικοί θέλουν να καταργήσουν το Κράτος, και γενικά να το αντικαταστήσουν, όχι με το χάος αλλά με μιά νέα μορφή οργάνωσης. Θέλουν να οργανώσουν την κοινωνία όχι βασισμένοι στην αρχή της δύναμης της τάξης, αλλά σε αυτήν της αλληλοβοήθειας.

Επιβεβλημένοι και αυθόρμητοι κώδικες.

Δεν έχει υπάρξει ούτε μια κοινωνία, ακόμη και πριν τη γέννηση του Κράτους, που να μην είχε συγκεκριμένες απαιτήσεις από τα μέλη της. Ενώ ορισμένοι κανονισμοί μπορεί να διαφέρουν από κοινωνία σε κοινωνία, κάποιες μορφές κανονισμών είναι πάντα απαραίτητες.

Πέρα από τους νομικούς κώδικες, υπάρχει σε κάθε κοινωνία αυτό που μπορεί να ονομαστεί εθιμοτυπικοί κώδικες. Ο Στάμλερ δίνει έμφαση σε αυτούς :

“Σε κανόνες ηθικής καθοδήγησης, σε διαπροσωπικές σχέσεις.. σε συλλογικές νόρμες όπως οι κώδικες των μονομαχιών του μεσαίωνα ή οι κώδικες των συντεχνιών”.

Η ισχύς που έχουν αυτοί οι κώδικες είναι ίσως μεγαλύτερη από αυτήν των νόμων. Η θεμελιώδης διαφορά είναι ότι αυτοί βασίζονται σε μια κοινή συμφωνία:

“Οι άνθρωποι συναινούν σε μια συλλογική συμφωνία, ίσως μη συνειδητή – όπως η πλειοψηφία των κοινωνικών φαινομένων – πάντως όμως, συμφωνία”.

Εντωμεταξύ, οι νομικοί κώδικες δημιουργούνται από ένα ειδικό σώμα, αποκομμένο από την κοινωνία, έχοντας ως πρωταρχικό στόχο τη διατήρηση της καθεστηκυίας τάξης, που επιβάλλει την “κυριαρχία” της χωρίς να δίνει σημασία στις ανάγκες του κάθε ξεχωριστού ανθρώπου. Οι γνήσια συλλογικοί κώδικες, βασισμένοι στην ελεύθερη συμφωνία των ανθρώπων, μπορούν ορθώς να ονομαστούν αναρχικοί κώδικες.

Αυτό γίνεται αποδεκτό από τους κύριους αντιπροσώπους της αναρχικής σκέψης, και προκύπτει αναγκαστικά από το γεγονός πως ούτε η κοινωνική οργάνωση ούτε η κοινωνική πρόοδος παρέχουν απεριόριστη ατομική ελευθερία.

Μετά από αυτήν τη σύντομη θεωρητική έκθεση, θα ήταν καλό να δούμε τί έχουν να πουν οι κυριότεροι αναρχικοί διανοητές για το ρόλο που θα διαδραματίσουν οι συλλογικοί κώδικες στη μελλοντική κοινωνία.

1 - Γκόντγουιν.

Σύμφωνα με τον Ελτζμπάχερ, ο Γκόντγουιν αντιτίθεται σε κάθε μορφή κοινωνικών κανονισμών. Εν τούτοις, ενώ αντιτίθεται σε κάθε μορφή κυβέρνησης, μιλά για τις κομμούνες ως οργανώσεις για το συλλογικό συμφέρον όλων, και τονίζει την αναγκαιότητα της αποδοχής τέτοιων οργανώσεων.

Συλλογιζόμενος τη δυνατότητα αντικοινωνικών πράξεων από πλευράς κάποιων μελών μιας κομμούνας, μιλά για μια επιτροπή σοφών που θα είχε την εξουσία να τιμωρήσει αυτούς τους ανθρώπους ή να τους αποβάλλει από την ομάδα. Επιπλέον οραματίζεται τοπικές συσκέψεις για τη συζήτηση διαμαχών ανάμεσα σε κομμούνες, και για τις αναγκαιότητες της άμυνας ενάντια στις επιθέσεις κοινών εχθρών. Θεωρεί ότι θεσμοί σαν αυτούς θα είναι πολύ πιο αποτελεσματικοί από τους υπάρχοντες. Επομένως, προκρίνει την αντικατάσταση του υπάρχοντος νομικού δικαίου από τους κανονισμούς μιας κοινωνίας κοινοτικών οργανώσεων.

2 - Προυντόν.

Υπάρχουν φαινομενικά πολλές αντιφάσεις στο έργο του Προυντόν για τον συγκεντρωτισμό και το κράτος. Μπορεί κάποιος να χαρακτηρίσει τους θεσμούς που υπερασπίζεται ο Προυντόν ως “αναρχικούς” ή “φεντεραλιστικούς”, αυτοί όμως φέρουν ορισμένα κυβερνητικά χαρακτηριστικά.

Ακόμη και η λέξη “αναρχισμός” χρησιμοποιείται από τον Προυντόν με δύο έννοιες: η μία είναι το ιδανικό, το όραμα μιας κοινωνίας χωρίς καθόλου καταπίεση· η άλλη είναι απλά μια μορφή οργάνωσης που χαρακτηρίζεται από την κυριαρχία της ατομικής ελευθερίας. Ο Προυντόν συμβιβάζει το ιδανικό του αναρχισμού ακόμη παραπέρα. Οραματίζεται μια κοινωνία δομημένη σε μεγάλο βαθμό στην αρχή του συγκεντρωτισμού, κι ο φεντεραλισμός του προκύπτει σε μεγάλο βαθμό από την προφανή αναγνώριση ότι η αναρχία είναι κάτι ακατόρθωτο. Συνειδητοποιώντας ότι μια ρεαλιστική λύση των κοινωνικών προβλημάτων πρέπει να ξεκινά με την αρχή του φεντεραλισμού, πραγματοποιεί ένα ρεαλιστικό συγκερασμό της αναρχίας και της δημοκρατίας.

3 - Μπακούνιν.

Κανείς δεν έχει γράψει τόσο παθιασμένη κριτική του κράτους όπως ο Μπακούνιν. Το κράτος γι' αυτόν, είναι ένα απόλυτο κακό:

“Το κράτος είναι ένα απέραντο νεκροταφείο. Η σκηνή της αυτοκτονίας, του θανάτου κι ενταφιασμού κάθε εκδήλωσης της ατομικής ή συλλογικής ζωής – με λίγα λόγια, της ζωής. Είναι ο βωμός όπου θυσιάζεται η ελευθερία και η ευημερία, και όσο πιο καθολική είναι αυτή η θυσία, τόσο πιο τέλει είναι το κράτος. Το κράτος είναι μια αφαίρεση που καταστρέφει τη ζωή των ανθρώπων.”

Αλλά το κράτος, συνεχίζει, είναι ένα “ιστορικά αναγκαίο” κακό, με τον ίδιο τρόπο που είναι απαραίτητη η κτηνωδία των πρώτων ανθρώπων ή η θεολογική φαντασία του ανθρώπου. Το κράτος όμως πρέπει να εξαφανιστεί. Πρέπει να αντικατασταθεί από μια ελεύθερη κοινωνία, δομημένη στη

βάση της πλήρους αυτονομίας· ξεκινώντας από την μικρή κομμούνα και προχωρώντας προς την οικοδόμηση μιας παγκόσμιας κοινωνίας που θα ενώνει όλους τους ανθρώπους. Η σχέση μεταξύ των διαφορετικών οργανώσεων δε θα είναι πλέον βίαη – δε θα επιβάλεται από το νόμο αλλά από την ελεύθερη συναίνεση όλων. Η εθελοντική κομμούνα – αυτή είναι η πηγή κάθε κοινωνικής νόρμας του Μπακούνιν.

4- Κροπότκιν.

Ο Κροπότκιν, όπως οι πρόγονοί του, αποδέχεται τις κοινωνικές νόρμες στις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων, για παράδειγμα, την υποχρέωση εκπλήρωσης μιας ελεύθερα αποδεκτής σύμβασης. Στο “Η κατάκτηση του ψωμιού” για παράδειγμα, αναφέρεται εκτεταμένα στις ενστάσεις προς και **false notion** του αναρχικού κομμουνισμού. Με τις απαντήσεις του φαίνεται να είναι πάνω απ’ όλα ουμανιστής, πιστεύοντας περισσότερο στην ανθρώπινη φύση παρά στη λογική. Επιμένει ορθώς, ότι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος να διαχειριστείς την αντικοινωνική συμπεριφορά, είναι να βρεις και να αφαιρέσεις τους λόγους ύπαρξής της. Εντωμεταξύ, τέτοια προβλήματα όπως η άρνηση κάποιων ανθρώπων να εργαστούν ή η άρνηση υποβολής σε μια συλλογική απόφαση, μπορούν να εμφανιστούν ακόμη και σε μια τέλεια κοινωνία. Στην περίπτωση αυτή, ο απείθαρχος μπορεί πάντα να εκδιωχθεί. Σε μια κομμουνιστική όμως κοινωνία, αυτό μπορεί να αποτελεί μια τρομακτική ποινή ακόμη και γι’ αυτόν που διέπραξε ένα απεχθές έγκλημα. Εκτός βέβαια αν ο εκδιωχθείς εγκληματίας απλά βρει μια άλλη κομμούνα. Πρέπει να βρούμε άλλες λύσεις.

5 – Τάκερ και ατομικιστές.

Στο φιλοσοφικό του οικοδόμημα, ο Τάκερ ακολουθεί την επιχειρηματολογία του Στίρνερ και του Προυντόν. Από τον Στίρνερ παίρνει την αρχή της απόλυτης κυριαρχίας του ατόμου. Από τον Προυντόν παίρνει τις μεθόδους για την επίτευξη μιας ελεύθερης κοινωνίας, δομημένης στην αρχή της ατομικής συμφωνίας.

‘Όπως κάθε ακραίος ατομικιστής, ο Τάκερ απορρίπτει κάθε επιβεβλημένη οργάνωση. Από εκεί, εξαπολύει μια βίαη επίθεση στο κράτος:

“Το κράτος είναι ο μεγαλύτερος εγκληματίας των καιρών μας. Δρα όχι για την υπεράσπιση της πιο σημαντικής μονάδας του, δηλαδή του ατόμου, αλλά για να το περιορίσει, να το καταπιέσει, να του επιτεθεί”.

Ο Τάκερ ασκεί σφοδρή κριτική σε όλα τα μονοπώλια : την κυβέρνηση, τις τάξεις που προστατεύει, τα χρήματα, τους νόμους. Ενάντια στα μονοπώλια αντιπαραθέτει την αρχή του απεριόριστου συναγωνισμού :

“Ο γενικευμένος και απεριόριστος συναγωνισμός οδηγεί στην απόλυτη ελευθερία και αληθινή συνεργασία”.

Από εκεί ξεκινά η μάχη των αναρχικών ατομικιστών ενάντια στον κρατικό σοσιαλισμό – τον επαναπροσεγγίζουν ως την νίκη του πλήθους ενάντια στο άτομο. Με τον κρατικό σοσιαλισμό η εξουσία φτάνει στο απώγειό της, τα μονοπώλια αντλούν την μέγιστη δυνατή ισχύ. Παράλληλα, οι αναρχικοί ατομικιστές αποτυγχάνουν να κάνουν τη διάκριση μεταξύ του κρατικού σοσιαλισμού και του αναρχικού κομμουνισμού. Γι’ αυτούς, ο τελευταίος είναι μια φάση στην πορεία ανάπτυξης του κρατικού σοσιαλιστικού δόγματος.

Το χαρακτηριστικό γνώρισμα των ατομικιστών αναρχικών είναι η αποδοχή τους ως προς την ατομική ιδιοκτησία. Το πρόβλημα που αντιμετωπίζουν είναι το εξής : Μπορούν να δεχτούν το μονοπώλιο του ατόμου πάνω στο προϊόν της εργασίας του; Αν απαντήσουν αρνητικά, τότε δίνουν στην κοινωνία το δικαίωμα να επιβληθεί στο άτομο. Έχουν επομένως επιλέξει την άλλη απάντηση, επανανοηματοδοτώντας με τον τρόπο αυτό την ατομική ιδιοκτησία γης και τα μέσα παραγωγής.

Από την αρχή του εγωισμού ως τη μοναδική κινητήριου δύναμη του ανθρώπου, προκύπτει ο νόμος του Τάκερ περί ίσης ελευθερίας για όλους. Το όριο της δύναμης του κάθε ενός βρίσκεται σε αυτόν ακριβώς τον εγωισμό. Η πηγή κάθε κοινωνικής νόρμας που βασίζεται στην επιθυμία όλων, είναι η αναγκαιότητα να γίνει αποδεκτή και να τιμηθεί η ελευθερία του καθενός. Οι ατομικιστές αναρχικοί λοιπόν όχι μόνο αποδέχονται συγκεκριμένες κοινωνικές νόρμες, αλλά συχνά τις υπερασπίζονται.

Επομένως, στον αναρχικό ατομικισμό όπως και στον αναρχικό κομμουνισμό, βρισκόμαστε

αντιμέτωποι με το τραγικό "ακατόρθωτο" του να επιλυθεί η ασυμβατότητα μεταξύ της απόλυτης ατομικής ελευθερίας και της αναγκαιότητας για μια αρμονική κοινωνία.

Αν ο αναρχισμός αποδέχεται αυτήν την ασυμβατότητα, καταφεύγει στην αρχή που αποτελεί την ιδιαίτερη βάση όλων των θεωριών του : αυτή, της ισότητας μεταξύ όλων των μελών μιας ελεύθερης οργανωτικής δομής. Αν ο αναρχισμός δεν αποδεχτεί αυτό, τότε θα πρέπει να αποδεχτεί άλλες κοινωνικές νόρμες.

Συμπέρασμα.

Το άρθρο αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι ο αναρχισμός δεν αποτελεί ένα φανταστικό όνειρο αλλά μια πραγματικότητα που δίνει λογική βάση και ρεαλιστική χροιά στην εξέγερση του ανθρώπινου πνεύματος ενάντια στη βαρβαρότητα. Για να είναι κάποιος αναρχικός δε χρειάζεται να μιλά για μύθους όπως η "απόλυτη και απεριόριστη ελευθερία" ή η άρνηση του καθήκοντος και της ευθύνης. Η αιώνια αντίφαση, η ασυμβατότητα μεταξύ ατόμου και κοινωνίας, δεν μπορεί να επιλυθεί γιατί οι ρίζες της βρίσκονται μέσα στην ίδια τη φύση του ανθρώπου, στην ανάγκη του για ανεξαρτησία όπως και στην ανάγκη του για κοινωνία.

Ας αποδεχτούμε ανοιχτά ότι ο αναρχισμός αποδέχεται κάποιες κοινωνικές νόρμες. Οι νόρμες μιας ελεύθερης κοινωνίας δεν μοιάζουν ούτε στο πνεύμα ούτε στη μορφή με τους νόμους της σύγχρονης κοινωνίας, της αστικής κοινωνίας, της καπιταλιστικής κοινωνίας. Ούτε βέβαια μοιάζουν και στα διατάγματα μιας σοσιαλιστικής δικτατορίας.

Οι νόρμες αυτές δεν αποζητούν την απόσχιση του ατόμου από τη συλλογικότητα, ούτε είναι στην υπηρεσία αφαιρέσεων όπως "το κοινό καλό", για το οποίο πρέπει το άτομο να θυσιάσει. Οι αναρχικές νόρμες δεν θα αποτελούν ένα χείμαρο διαταγμάτων μιας.. ανώτερης εξουσίας. Θα προκύπτουν οργανικά από την επαγρύπνηση του πνεύματος που νιώθει μέσα του τη δύναμη της δημιουργίας, τη δίψα για δημιουργική δράση, για την πραγματοποίηση των επιθυμιών του με μορφές οικείες/προσβάσιμες στους ανθρώπους.

Η εγγύηση για αυτή την τάξη πραγμάτων θα είναι η ευθύνη για τη δική μας ελευθερία αλλά και γι' αυτήν των άλλων. Όπως κάθε κοινωνική τάξη, θα πρέπει να τύχει υπεράσπισης. Οι συγκεκριμένες μορφές της υπεράσπισης αυτής, δεν μπορούν να καταδειχτούν εκ των προτέρων. Θα ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες ανάγκες της κοινωνίας τη δεδομένη στιγμή.

Πώς μοιάζει η Δημοκρατία:

Μετάφραση αποσπάσματος από έκδοση του Venomous Butterfly. Ολόκληρο το κείμενο, στα αγγλικά υπάρχει εδώ digitalelephant.blogspot.com.

Όταν κάποιος μιλά για ολοκληρωτισμό, η σκέψη κατευθείαν πηγαίνει σε μορφές αδιάλλακτης κυριαρχίας η οποία έχει προσωποποιηθεί ιστορικά στη φιγούρα ενός δικτάτορα. Χίτλερ, Μουσολίνι, Φράνκο, Στάλιν, Τσαουσέσκου, Μάο, Πινοςέτ : Είναι όλοι παραδείγματα από ένα όχι και πολύ μακρινό παρελθόν που παρ' όλα αυτά, θεωρείται δύσκολο να επαναληφθεί. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων λίγων χρόνων, βιώσαμε το τέλος της εποχής της ατομικής δικτατορίας ως εκείνο το καθεστώς που τυγχάνει καθολικής καταδίκης. Και στα λίγα μέρη στον κόσμο που επιβιώνουν ακόμη καθεστώτα οδηγούμενα από "ισχυρούς ηγέτες", προχωρά -χωρίς πολλή συζήτηση- η τάση αντικατάστασής τους από τις σύγχρονες δημοκρατίες. Ο Φύρερ, ο Ντούτσε και οι όμοιοί τους, αναγκάστηκαν να δώσουν τη θέση τους σε κάτι εξαυλωμένα και ψυχρά συστήματα κυριαρχίας, χωρίς εκπλήξεις, από τα οποία το ανθρώπινο στοιχείο είναι σχεδόν ολοκληρωτικά εξαφανισμένο. Μια δικτατορία όμως -ένα ολοκληρωτικό σύστημα- δεν χρειάζεται απαραίτητα την καθοδήγηση ενός και μόνο ατόμου για να θεωρείται ως τέτοια. Οποιοδήποτε καθεστώς στο οποίο η εξουσία

συγκεντρώνεται απόλυτα στα χέρια μιας ομάδας ανθρώπων, που έτσι φτάνουν να έχουν τον έλεγχο κάθε πτυχής της ζωής όλων, μπορεί να χαρακτηριστεί έτσι. Από αυτό προκύπτει ότι το πιο σημαντικό στοιχείο σε ένα ολοκληρωτικό σύστημα, δεν είναι τόσο το ποιος κρατάει την εξουσία, όσο το πώς αυτή ασκείται. Δεν έχουν σημασία οι λόγοι που επικαλείται ένα τέτοιο σύστημα για να δικαιολογήσει τον απόλυτο έλεγχο, είτε αυτοί είναι η φυλετική καθαρότητα είτε η ανάπτυξη των αγορών. Δεν είναι καν ιδιαίτερα σημαντικό αν ο έλεγχος διασφαλίζεται με τη βία μέσω της παρουσίας τανκς στο δρόμο, ή ευγενικά μέσω της αναισθησίας που προκαλούν τα μίντια. Αυτό που μετράει είναι η αδιάλλακτη εφαρμογή αυτού του ελέγχου σε κάθε πλευρά της ζωής, το γεγονός πως δεν αφήνει παραθυράκια ούτε δυνατότητες απόδρασης.

Έτσι η δημοκρατία η ίδια αποτελεί μια μορφή δικτατορίας - σίγουρα λιγότερο προφανή όχι όμως λιγότερο αποτελεσματική, το αντίθετο - που για να μπορέσει να επιβιώσει οφείλει να επιβάλει τις αξίες της σε κάθε πεδίο, σε κάθε άτομο και κοινωνική τάξη. Από αυτήν την οπτική, πολλοί την θεωρούν ως το τέλεια ολοκληρωτικό σύστημα. Ο βασικός λόγος που έχει πετύχει να αντικαταστήσει τις παλιές και απαρχαιωμένες μορφές εξουσίας, είναι ότι δεν αποτελεί απλά μια κόμη μορφή εξουσίας. Η δημοκρατία ανταποκρίνεται στην ουσία του καπιταλισμού, στη φυσιολογική λειτουργία της κοινωνίας της αγοράς και τις προεκτάσεις της. Στο εσωτερικό της αγοράς δεν υπάρχουν κοινωνικές τάξεις, υπάρχουν μόνο "ελεύθεροι και ίσοι" καταναλωτές. Αυτή η "ελευθερία" και "ισότητα" παίζει ένα βασικό ρόλο στην απόσπαση της συναίνεσης, της συναίνεσης που, στα μάτια των υποστηρικτών της δημοκρατίας, αποτελεί το μεγαλύτερο προσόν της.

Στην πραγματικότητα, τα κλασσικά ολοκληρωτικά καθεστώτα βασίζονται σε μια άσκηση βίας που, παραδόξως, αποτελεί μια βαθιά ένδειξη αδυναμίας. Οι επιβαλλόμενες συνθήκες ζωής είναι ανυπόφορες -όλοι το ξέρουν- κι εξαρτάται από τις δυνάμεις να διατηρήσουν την τάξη ώστε να εμποδίσουν υλικά την πραγματοποίηση μιας διαφορετικής ζωής, μια πιθανότητα που εξακολουθεί να αποτελεί συνειδητή φιλοδοξία της πλειοψηφίας των ανθρώπων. Από την άλλη, στα δημοκρατικά συστήματα εξαλείφεται η δυνατότητα μιας διαφορετικής ζωής. Για να διατηρήσει την τάξη, το δημοκρατικό κράτος δεν χρησιμοποιεί τόσο τα ρόπαλά του, όσο τα όργανα πληροφόρησης. Αυτά δεν αφήνουν σημάδια στο δέρμα, αλλά εκμηδενίζουν προληπτικά κάθε επί-γνώση, εξαφανίζουν κάθε επιθυμία, κατευνάζουν κάθε ένταση. Το άτομο αποσυντίθεται, και η αποξένωσή του από τον κόσμο γίνεται ανεπανόρθωτη.

ΦΥΛΑΚΗ : ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ Ή ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ;

Το κείμενο αυτό, είναι μετάφραση από άρθρο δημοσιευμένο στο, εκδιδόμενο στο Λονδίνο, αναρχικό περιοδικό Deranged, #0.

Το σχέδιο είναι να αδειάσουν οι φυλακές από την πλειοψηφία των φυλακισμένων κι αυτοί να ξαναπεταχτούν στην κοινωνία-φυλακή, μέσω της τεχνολογίας της απομόνωσης και του ελέγχου. Και για τη μειοψηφία των αμετανόητων ανταρτών, να κρατηθούν μέσα για πάντα. Αυτό που παρουσιάζεται ως "πρόοδος" δεν είναι τίποτα άλλο παρά η προέλαση και η εξάπλωση της καταστολής. Αυτό είναι που ουσιαστικά υποστηρίζουν οι θιασώτες της "κατάργησης": "Να αλλάξουν όλα, έτσι ώστε τα πάντα να μείνουν ίδια".

Έχει ειπωθεί όχι λανθασμένα, ότι αυτοί που προκαλούν το μεγαλύτερο κακό σε αυτόν τον κόσμο, είναι αυτοί που προσπαθούν να κάνουν το μεγαλύτερο καλό. Ακόμη και σήμερα με την αυξανόμενη ιδιώτευση και αποξένωση των ανθρώπων, υπάρχουν κάποιοι που αποφασίζουν να καταστρέψουν τις ζωές τους με τον υπερβολικό αλτρουισμό. Πάντα με τις καλύτερες των προθέσεων ξεκινούν για να γιατρέψουν τις αρρώστιες που βλέπουν γύρω τους. Μπορούν ακόμη και να πληρώνονται από το κράτος για να το κάνουν και αυτό είναι μία από τις μεγαλύτερες απάτες του κεφαλαίου: Επιβάλλει συνθήκες ανείπωτης συμφοράς, και μέσω του συμμάχου του -του κράτους, στρώνει το δρόμο για τη διαιώνιση, την εκλογίκευση και τη μεταρρύθμισή της.

Η φυλακή, το υπέρτατο όπλο στο οπλοστάσιο των αφεντικών του πλανήτη τις τελευταίες λίγες εκατοντάδες χρόνια, είναι ένα εξαίρετο παράδειγμα αυτού του γάμου της καταστολής με τη

μεταρρύθμιση. Από τον καιρό που η απομόνωση έγινε όπλο του κεφαλαίου για την αντιμετώπιση των όλο και πιο φτωχών και στερημένων μαζών, υπάρχουν αυτοί που αδυνατώντας να αδιαφορήσουν μπροστά στις φρικτές αυτές συνθήκες, αντί να βάλουν μπροστά το συμφέρον τους και να πολεμήσουν για την ολική ανατροπή ενός κόσμου ικανού για τέτοια σκληρότητα, αφιέρωσαν μεγάλο μέρος των προσπαθειών τους στην περιγραφή κι εκλογίκευση αυτού του αίσχους.

Χτισμένες σε πλήρη θέα για τους φτωχούς, οι φυλακές είχαν ως αρχικό ρόλο ύπαρξής τους να απειλούν. Η απέλαση και οι δημόσιες εκτελέσεις, είχαν εκ των πραγμάτων ξεπεραστεί (το τέλος των αμερικανικών αποικιών, ο κίνδυνος από τον συρφετό που υποτίθεται πως θα αντλούσε ηθικά ωφέλη από τα "παιχνίδια" των εκτελεστών), δίνοντας χώρο σε ογκώδη απόρθητα κάστρα συχνά στο κέντρο των πόλεων, να δρουν ως αποτρεπτικά αλλά και ως δια-χωριστικά μέσα. Αυτό οδήγησε σε ένα μεγάλο στρατό κοινωνικών και θρησκευτικών μεταρρυθμιστών, με πρόθεση να...λυτρώσουν τους φτωχούς και ντροπιασμένους.

Ένας από τους μεγάλους ηθικούς φιλόσοφους της Αγγλίας, ο Τζέρεμι Μπένθαμ, πήρε τη θέση του στην ιστορία της καταστολής ως αυτός που εμπνεύστηκε και δημιούργησε το "Πανοπτικόν", όπου όλοι οι κρατούμενοι μπορούσαν να ελέγχονται από ένα φρουρό και όπου ήταν αδύνατο να γνωρίζουν πότε ακριβώς τους παρατηρούσαν. Ένα γιγαντιαίο βήμα για την ανθρωπότητα. Η κοινωνική ορθοπεδική έγινε ο κυρίαρχος στόχος της φυλακής. Ο κρατούμενος όχι μόνο έπρεπε να μαραζώνει στην απραξία, αλλά και να μάθει να εκτιμά την "ευγένεια" της δουλειάς και της υποταγής στην εξουσία.

Πάντως, από το απλό γεγονός ότι υποδέχονται μεγάλο αριθμό ανθρώπων που κρατούνται παρά τη θέλησή τους, και χωρίς τη συναίνεση μεγάλου μέρους των εκμεταλλεζόμενων εκτός φυλακής που δεν έχουν τίποτα να κερδίσουν από την ύπαρξή τους, αυτά τα μεγάλα οικοδομήματα της ανθρωπίνης σκληρότητας μεταφέρθηκαν σε πιο "άγωνα" προάστια. Η φυλακή δε χρειάζεται πια στο ελάχιστο να είναι ορατή προκειμένου να εξυπηρετεί το σκοπό της. Με την πρόοδο του κεφαλαίου, της θρησκείας και της ηθικής της εργασίας, η πλειοψηφία των εκμεταλλεζόμενων ζουν τώρα όπως ο νόμος παραδειγματίζει, όχι μέσω του άμεσου φόβου της φυλάκισης αλλά επειδή πιστεύουν πως είναι σωστό γι' αυτούς να πράττουν έτσι, και είναι ικανοί να επιμελούνται των βασικών τους αναγκών μέσω των διάφορων παραμέτρων του συστήματος: Δουλεύουν, πληρώνονται, υποφέρουν, παταπονιούνται, αλλά γυρίζουν πίσω στη δουλειά ή λαμβάνουν τις παροχές του κράτους και αγωνίζονται να επιβιώσουν.

Ο νόμος πήρε τη θέση της ηθικής επιλογής... αν κάτι είναι νόμιμο είναι και σωστό, αν είναι παράνομο είναι λάθος... κι έτσι, τα εγκλήματα κράτους και κεφαλαίου -οι εξαπλωμένη λεηλασία και οι μαζικές δολοφονίες - περνώντας στη σφαίρα της νομιμότητας, θεωρούνται η φυσική οδός να συμβαίνουν τα πράγματα. Εννοείται πως τα όρια μεταξύ νομιμότητας και παρανομίας δεν είναι απόλυτα. Πολλές από τις δραστηριότητες των εκμεταλλεζόμενων προσεγγίζουν ή και εισέρχονται στην παρανομία, με αυτήν να προσδιορίζεται ως μικροέγκλημα ή πταίσμα. Ο νόμος όμως δε θα μπορούσε ποτέ να ισχυροποιηθεί απόλυτα χωρίς τον όλο μηχανισμό του Κεφαλαίου να καταλήγει σε περιορισμούς κι απαγορεύσεις.

Την ίδια στιγμή, χωρίς τη θεμελιώδη απειλή της φυλακής, ολόκληρη η φενάκη της νομιμότητας θα ήταν ένα αστείο. Η φυλακή λοιπόν δεν είναι απλά ένα άτιμο κτίριο, χτισμένο από πέτρα ή ενισχυμένο μετό, ένα αηδιαστικό δοχείο βασάνων όπου οι πιο ποταπές στιγμές της ανθρωπότητας βιώνονται μακριά από την κοινή θέα και στη σιωπή, είναι αδιαχώριστη από άλλους καταπιεστικούς θεσμούς, όπως το κράτος, η δικαιοσύνη, η θρησκεία, το σχολείο. Αποτελεί επομένως ένα απαραίτητο τμήμα της σχετικής ροής του ταξικού πολέμου στην πράξη. Και ως αναρχικοί, επαναστάτες, κοινωνικοί αγωνιστές, αυτός είναι ο μόνος τρόπος με τον οποίο μπορούμε να προσεγγίσουμε τη φυλακή. Αλλοίμονο αν αφαιρέσουμε αυτό το ογκώδες μνημείο της ανθρωπίνης μιζέριας από το συνολικό του περιβάλλον, θεωρώντας το κάτι ξεχωριστό και αυθύπαρκτο, στο πνεύμα των κοινωνιολόγων ή των κοινωνικών μεταρρυθμιστών. Αυτοί οι άνθρωποι χρειάζονται φυλακές, εμείς όχι.

Φυσικά όπως ήδη είπαμε, η φυλακή είναι επίσης μια ολότητα κατασκευασμένη με τη λογική της αδιαπέραστης και απόλυτης αποθήκευσης. Ενισχυμένοι τοίχοι μέσα στους τοίχους, μπάρες, κλειδιά ηλεκτρονικά κυκλώματα, ένοπλοι φρουροί, έλεγχοι κ.τ.λ., όλα συνεισφέρουν στην ύπαρξη μιας δομής (στην οποία όχι τυχαία οι έγκλειστοι αναφέρονται μιλώντας για "άλλο πλανήτη") με μοναδικό σκοπό την απομόνωση κάποιων από τον υπόλοιπο κόσμο, και όσο είναι δυνατό, του ενός από τον άλλο. Πάντως, παράλληλα με την ανάπτυξη της υπόλοιπης μεταβιομηχανικής κοινωνίας, οι φυλακές και οι υποστηρικτικές τους δομές, υφίστανται τώρα μια αξιοσημείωτη αλλαγή. Από τη μία ανοίγονται προς τον έξω κόσμο για τους κρατούμενους που είναι έτοιμοι να συμμετάσχουν και οι ίδιοι στη φυλάκισή

τους,, κι απ'την άλλη γίνονται πιο απειλητικές για εκείνους που επιλέγουν να ζουν πέρα ή κι ενάντια στο νόμο, συνεχίζοντας και πίσω από τους τοίχους της φυλακής, προτιμώντας να διατηρήσουν την αξιοπρέπεια τους παρά να προσκολληθούν σε μια υπόσχεση να βγουν συντομότερα, έρποντας και γονατιστοί.

Η ζωή έξω γίνεται επίσης όλο και πιο ελεγχόμενη, μέσω της εκτεταμένης χρήσης καμερών και περιορισμών, γκρεμίζοντας το ακριβές όριο που κάποτε διαχώριζε τη φυλακή από την υπόλοιπη κοινωνία. Παρ'όλα αυτά, αναμφίβολα αποτελούν φρούρια και οι συνθήκες για να πλησιάσει κάποιος την πύλη είναι μακριές και παρατεταμένες. Απαιτείται απόδειξη καλής συμπεριφοράς κι επιθυμίας να αφεθεί κανείς να κυλήσει σε μια κατάσταση παθητικότητας και διαλόγου με το θεσμό. Αν όμως ακολουθηθεί το μονοπάτι αυτό, οδηγεί σε αναρίθμητες πιθανότητες, κάθε μία από τις οποίες εξαρτάται από μια συνεχόμενη επόπτευση ατομικής συμπεριφοράς, την οποία έχει αναλάβει κυρίως το χειρότερο από όλα τα ανθρώπινα πλάσματα, ο δεσμοφύλακας. Δε χρειάζεται ιδιαίτερη προσπάθεια για να φανταστεί κανείς τα αποτελέσματα της δυαδικής αυτής εξουσίας στα χέρια τόσο μοχθηρών πλασμάτων. Δεν κρατούν απλά το κλειδί του κελιού αλλά μπορούν και να επιμηκύνουν την ποινή σου, να επιδεινώσουν την ποιότητα της παραμονής σου πίσω από τα κάγκελα.

Υπάρχουν φάκελοι όπως του νοσοκομείου για κάθε κρατούμενο, οι οποίοι ανανεώνονται συνέχεια και τους συνοδεύουν σε αυτή τους την πορεία στην κόλαση. Η εξουσία της φυλακής είναι ηλίθια και μίζερη, ενισχυόμενη από ηλίθια, δειλά και μίζερα άτομα, απλά γρανάζια της κρατικής μηχανής, που πολύ σπάνια "επιπλήττονται" γι' αυτά που κάνουν. Το παραμικρό σημάδι ανυπακοής από τους έγκλειστους αμέσως αναδεικνύεται, και οι ένοχοι σύντομα απομονώνονται ως αντάρτες, προπαγανδιστές ή ταραξίες, γιατί τα καθάρματα που κλειδώνουν ανθρώπους πίσω από τα κάγκελα για ένα μίζερο μισθό, είναι χαραμοφάηδες που θέλουν όσο λιγότερους μπελάδες γίνεται. Είναι επίσης πολύ φοβισμένοι για την πάντα παρούσα περίπτωση της ανταρσίας ή της εξέγερσης. Γι' αυτό, και δεδομένου ότι οι νέες τεχνολογίες το καθιστούν πιθανό, οι φυλακές όπως όλα τα ογκώδη δοχεία ανθρώπινων βασάνων, προορίζονται να εξαφανιστούν ως τέτοια.

Στο μεταξύ, το άμεσο πλάνο της φυλακής είναι να αλλάξει την κουλτούρα εντός των τειχών, από αυτή της αντίστασης - όπως αυτή που βιώθηκε τη δεκαετία του '80 σε πολλά μέρη του κόσμου - σε αυτή του βολέματος και συναίνεσης. Αυτό προωθούν οι καλοθελητές όταν προπαγανδίζουν τις μεταρρυθμίσεις στις φυλακές. Τηλεόραση στο κελί ναι, αλλά αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί όπως το μαστίγιο και το καρότο για να σε κρατήσει υπάκουο, να σε αποτρέψει από το να δείξεις αλληλεγγύη στους συγκαταρούμενούς σου ή το να ξεγεραθείς για να διεκδικήσεις τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματά σου.

Τελευταία, υπάρχει πίεση για την αποσυμφόρηση των φυλακών από τη μεγάλη πλειοψηφία των κρατούμενων, την απομόνωση των ανθρώπων και το πέταγμά τους στα γκέτο που αποτελούν τις πηγές της παθογένειας που τους ξαναρίχνει μέσα, και για την πλειοψηφία των αδιόρθωτων ανταρτών, να τους κρατήσει μέσα για πάντα.. Και χρειάζεται μια μεγάλη επιχείρηση από τους κατασκευαστές γνώμης, για να κερδίσουν τη συναίνεση για μια τέτοια γιγαντιαία κίνηση με κοινωνικούς όρους. Η τεχνολογία είναι έτοιμη, τα μυαλά όχι.

Εδώ είναι που εμφανίζονται οι οπαδοί της κατάργησης. Πολλοί από αυτούς είναι ανακυκλωμένοι μαχητές των αγώνων της δεκαετίας του '60 και του '70, και κάποιιοι έχουν γνωρίσει τις φυλακές από τα μέσα. Έχουν πείσει τους εαυτούς τους ότι έχουν "χάσει τον πόλεμο" κι ότι ο καπιταλισμός δεν είναι πλέον σε κρίση, έτσι δεν απομένει τίποτα παρά να τον αλλάξουμε από τα μέσα, απαλύνοντας τα πιο καταστρεπτικά και άσχημα κομμάτια του όπως οι φυλακές. Γι' αυτούς η ουσιαστική βάση της φυλακής, ο νόμος κι η δικαιοσύνη, δεν τίθενται υπό αμφισβήτηση. Ακόμη λιγότερο οι καταπιεστικοί κοινωνικοί θεσμοί του κράτους που θα κληθούν να επαναπροσαρμόσουν το ρόλο τους από το να καταδικάζουν στο να διαπραγματεύονται διατάξεις με τις προσβαλλόμενες πλευρές, αυτές που επηρεάζονται από τα "εγκλήματα".

Αυτό είναι ξεκάθαρα προς όφελος του Κράτους, το οποίο ήδη πορεύεται στο δρόμο της κατάργησης, έστω κι αν -για λόγους συναίνεσης-δεν την αποκαλεί έτσι. Ήδη στις Η.Π.Α. και το Ηνωμένο Βασίλειο χιλιάδες κρατούμενων έχουν απελευθερωθεί πριν το τέλος της ποινής τους, με τον όρο ότι θα δεχτούν το ηλεκτρονική παρακολούθηση και τον περιορισμό κυκλοφορίας. Στην Αγγλία υπάρχει σε εξέλιξη ένα σχέδιο απελευθέρωσης περίπου 60000 κρατουμένων, οι οποίοι θα κάνουν κάποια απλήρωτη εργασία φορώντας φασφωρίζοντα τζάκετς όπου λάμπει η φράση κοινωνική αποπληρωμή. Στο Λονδίνο η πρόταση είναι να δουλεύουν σε υποδομές και κτίρια για τους ολυμπιακούς αγώνες του 2012. Οι παραβάτες θα καλούνται να

υπογράφουν ένα συμβόλαιο "ακολουθήσης ορθού δρόμου", και σε αυτούς που αποδεικνύονται έμπιστοι θα γίνονται παραχωρήσεις καθώς και επίβλεψη με μηχανές εντοπισμού μέσω δορυφόρου σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η επιστήμη κι η τεχνολογία λοιπόν, μαζί με την ποινική μεταρρύθμιση και τη λογική της "κατάργησης", στρώνουν το δρόμο για τη νέα πραγματικότητα του ελέγχου.

Όλο και περισσότερα κοινωνικά στρώματα καθίστανται απρόβλεπτα και ο νόμος δεν είναι το κατάλληλο μέσο για να κρατηθούν υπό έλεγχο. Διαχειριστικοί κανόνες εφαρμόζονται ως ηθικοί κώδικες συμπεριφοράς, παίρνοντας τη θέση του νόμου, καθώς η επιστήμη παίρνει τα ηνία στον τομέα του κοινωνικού ελέγχου. Για την επιστήμη οι άνθρωποι είναι προϊόντα αόρατων δυνάμεων και δεν είναι υπεύθυνοι των πράξεών τους. Δεν βρισκόμαστε πλέον στη σφαίρα του ορθολογισμού, του βολонταρισμού και πράξεων θέλησης βασισμένων στο διαφωτισμό και το νόμο. Το να διαπράττει κάποιος ένα έγκλημα είναι σύμπτωμα του ότι είναι άρρωστος ή τρελός, αντικοινωνικός ή ότι απλά παρεκκλίνει. Γίνεται έτσι εγκληματίας που πρέπει να τον επεξεργαστούν για να διορθωθεί και να αναμορφωθεί. Πάνω απ' όλα όμως πρέπει να κρατηθεί μέχρι να σκέφτεται, να αισθάνεται και να πράττει "σωστά". Στο Ηνωμένο βασίλειο υπάρχουν χιλιάδες άνθρωποι στις φυλακές, όχι επειδή "διέπραξαν κάποιο έγκλημα", αλλά επειδή παρέβησαν τις Εντολές Αντικοινωνικής Συμπεριφοράς. Αυτό μας φέρνει πίσω στην αρχική συζήτηση σχετικά με την πόλωση του παρόντος πληθυσμού της φυλακής, καθώς και τη διαφοροποίηση και τις ποικίλες βαθμίδες περιορισμών στο βαθμό του εκμηδενισμού, πίσω απ' τους τοίχους της φυλακής.

Ο τελικός στόχος της εξουσίας είναι να εξαφανίσει τις φυλακές, και για τους αδιόρθωτους παράνομους, τους αποφασισμένους συνειδητούς παραβάτες, οι ειδικές μονάδες που δε χρειάζεται πλέον να προσβάλλουν αθώες ψυχές με το να αποκαλούνται φυλακές, αλλά να προσδιορίζονται, καλύτερα, ως ψυχιατρικά άσυλα.

Ο καιρός δεν είναι πια με το μέρος μας. Πρέπει να δράσουμε τώρα, αναλυτικά, θεωρητικά και πάνω απ' όλα να επιτεθούμε και να καταστρέψουμε την αναδιάρθρωση της καταστολής και του κοινωνικού ελέγχου.

Ο αγώνας εναντίον της φυλακής μπορεί μόνο να είναι επαναστατικός, με σκοπό την καταστροφή της παράλληλα με αυτήν του νόμου, της δικαιοσύνης, της τεχνολογίας του ελέγχου και όλων των άλλων δομών του κράτους και του κεφαλαίου. Αυτό σημαίνει πως πρέπει στην πράξη να δούμε σε βάθος τις εξελίξεις, βάζοντάς τις στο συνολικότερο πλαίσιο του κοινωνικού αγώνα.

Η φυλακή είναι παντού και πρέπει να αναφέρεται σε κάθε αγώνα που διεξάγουμε, εκεί όπου κάθε στιγμή καταστροφής γίνεται στιγμή ελευθερίας, στην οποία κάθε τοίχος φυλακής διαλύεται και γινόμαστε ένα με τους εξεγερμένους, με τους συντρόφους μας.

Οι Αναρχικοί και η πορνεία.

Από το περιοδικό «Abolishing the borders from below», #22, Δεκέμβρης 2005

Σημειώσεις για τη μετάφραση

“Είναι δύσκολο το θέμα της πορνείας. Όπως κάθε τί στον καπιταλισμό, είναι πολύπλοκο και σε καμία περίπτωση δεν έχει μία μόνο ανάγνωση, μία μόνο πτυχή. Είναι αδύνατο να σταθούμε μόνο στην ανθρωπιστικού τύπου κριτική, όπως είναι αδύνατο να αδιαφορήσουμε γι’ αυτήν. Πολύ μονόπλευρο να λέμε ότι αφορά μόνο γυναίκες, κουτό να μην αναγνωρίζουμε ότι αυτές είναι η πλειοψηφία αυτών που αφορά άμεσα αυτό το θέμα. Δεν νοείται επαναστάτες-ριες να αναλύουν το τώρα με εργαλεία που εξυπηρετούσαν τις ανάγκες και τις επιθυμίες μέρους των κοινωνικών κινημάτων μιας συγκεκριμένης και πολύ καιρό τώρα περασμένης εποχής. Δεν νοείται να “απλοϊκοποιούμε” και να μερικοποιούμε τόσο πολύ τη σκέψη και κατά συνέπεια τις πρακτικές μας, στερώνοντας τους έναν πλούτο γνώσεων κι εμπειριών όντας προσκολλημένοι σε φεμινιστικού τύπου εμμονές και σε χριστιανικής

*επίδρασης κριτικές πάνω σε τέτοια ζητήματα. Οι έμφυλοι ρόλοι είναι ένα ξένο σώμα, που πρέπει να το μετατρέψουμε σε κουφάρι, κι ας βρωμάει μετά σαπίζοντας. Το ίδιο ισχύει για κάθε πτυχή της ζωής που γεννά και αναπαράγει εξουσία, υποταγή κι αλλοτρίωση. Με καθαρό μυαλό και κατανόηση των συνθηκών που βιώνουμε, μακριά από ιδεοληψίες και ηττοπάθειες, ταμπού και προκαταλήψεις, βλέπουμε, αναλύουμε, πράττουμε. Για το τέλος των πλαστών διαχωρισμών και της εκμετάλλευσης.
Για την Αναρχία.”*

Ζούμε σε καιρούς, στους οποίους η κυριαρχία και η εκμετάλλευση εισβάλλουν σε κάθε είδους κοινωνικές σχέσεις. Από όταν ξεκίνησε το περιοδικό μας, έχουμε πάντα ανταποκρίσεις από τους διάφορους αγώνες που διεξάγουν οι βιομηχανικοί εργάτες στην ανατολική ευρώπη αντιστεκόμενοι στα αφεντικά τους, και γενικά ενάντια στην φτώχεια της εργατικής τάξης στην περιοχή. Σε κάθε ένα από τα εικοσιένα μέχρι τώρα τεύχη του ABB, μπορεί κανείς να βρει πληθώρα ανταποκρίσεων αυτού του είδους. Είναι όμως πολύ λίγα τα κείμενα που αφορούν την κατάσταση των δεκάδων χιλιάδων γυναικών στην περιοχή που υποφέρουν εργαζόμενες ως πόρνες. Ακόμη περισσότερο, πρέπει να μας απασχολεί το ότι γενικά οι αναρχικοί πολύ σπάνια συζητούν και καταπιάνονται με το ζήτημα της πορνείας. Αυτή η σιωπή, ειδικά σε σχέση με τις συνθήκες στην ανατολική ευρώπη, δεν μπορεί να γίνεται πλέον αποδεκτή. Η πορνεία είναι ένα διαρκές στοιχείο της κοινωνικής ζωής στην περιοχή, καθημερινή εμπειρία τεράστιου αριθμού κοριτσιών, γυναικών και - στις περισσότερες περιπτώσεις υπό τελείως διαφορετικές συνθήκες- αντρών της ανατολικής ευρώπης. Η ισχυρή επιρροή της εκκλησίας, των καπιταλιστικών μηχανισμών, των κρατικών πολιτικών, των δομών της μαφίας, της πατριαρχίας αλλά και η αναπαραγωγή των μύθων που αφορούν την πορνεία, δημιουργούν μια αόρατη κόλαση πάνω στη γη για αυτές τις γυναίκες για τις οποίες ποτέ δε γράφουμε, λες και δεν απεργούν, δε διαδηλώνουν, ούτε μαζεύονται για να καταγγείλουν το κοινοβούλιο. Αυτό όμως τί σημαίνει; ότι δεν αγωνίζονται; Όχι - αγωνίζονται· αλλά στις περισσότερες περιπτώσεις μόνες, στη σιωπή. Οι αναρχικοί της περιοχής δεν *θα έπρεπε, πρέπει να υψώσουν τη φωνή τους γι’* αυτό το θέμα.

Και αυτό κάνουν. Οι πρώτοι θα είναι δύο αναρχικοί από την Πολωνία, η Σύλβια με το κείμενό της “πόρνες, πορνεία, αναρχισμός”, και η Άνια Β., η οποία υπό μορφή συνέντευξης από τη Βερόνικα του ABB, καταθέτει την πολύ προσωπική της άποψη για όσα αναφέρει η Σύλβια, καθώς και την μακρά και σκληρή εμπειρία της από την πορνεία. Και όπως συνήθως, θέλουμε να ενθαρρύνουμε τους ανταποκριτές μας και ιδιαίτερα τους αναρχοφεμινιστές, να ασχοληθούν με το ζήτημα.
ABB.

Πόρνες, πορνεία, αναρχισμός. Της Sylvia Derwiz.

Η αποκαλούμενη “κοινή γνώμη”, αντιμετωπίζει την πορνεία σύμφωνα με τις δικές της ιδεολογικές διαφοροποιήσεις. Όπως και για την έκτρωση ή την ευθανασία, είναι ένα θέμα για το οποίο μάχονται “αριστεροί” και “δεξιοί” (όσο ακόμα ισχύουν αυτοί οι όροι στην κοινοβουλευτική πολιτική των Ευρωπαϊκών κυβερνήσεων. Οι φιλελεύθεροι περιφράφουν την πορνεία ως μια ακόμη από τις πολλές μορφές εργασίας, ενώ οι συντηρητικοί την βλέπουν ως τον πυρήνα του κακού και της ηθικής κατάπτωσης. Και τί λένε οι Αναρχικοί; Στην ουσία, μέχρι τώρα δεν είχα την εμπειρία κάποιας σοβαρής συζήτησης πάνω σε αυτό το ζήτημα. Το δυτικό αντιεξουσιαστικό κίνημα των εκδιδομένων γυναικών ή αυτών που δουλεύουν στη βιομηχανία του πορνό, είχε δημιουργηθεί προ πολλού. Στριπτιζέρ δημιουργούν συνδικάτα, θεωρώντας μάλιστα τη δουλειά τους ως κύριο πεδίο της φεμινιστικής τους δραστηριότητας. Στην Πολωνία και άλλες ανατολικοευρωπαϊκές χώρες, η πορνεία είναι πολύ πιο σκοτεινό ζήτημα. Από τη μία ως αποτέλεσμα του καθολικού δόγματος για τη μονογαμία και την “καθαρή σεξουαλική ζωή”, κι από την άλλη ως συμπέρασμα από την απλή παρατήρηση της πραγματικότητας της αγοράς ερωτικών υπηρεσιών. Το πληρωμένο σεξ γίνεται αντιληπτό μόνο με τη μορφή ενός βρώμικου υπόστεγου στριμωγμένου ανάμεσα σε αντίστοιχα παραπήγματα, προσφέροντας λαχανικά ή κουμπιά, μέσα σε κάποια ανοιχτή αγορά, πίσω από την οποία γυναίκες από τη

Ρωσία και την Ουκρανία δουλεύουν σκληρά για ελάχιστα λεφτά. Συχνά είναι οι μόνες από την οικογένεια που δουλεύουν στο εξωτερικό για να στηρίζουν τους υπόλοιπους στο σπίτι. Αυτή η εκμετάλλευση και ο εξευτελισμός θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως τέλειο παράδειγμα της καπιταλιστικής τρομοκρατίας που μεγαλώνει το χάσμα μεταξύ πλούσιων και φτωχών, αν δεν υπήρχε μια λεπτομέρεια: Η πορνεία είναι το αρχαιότερο επάγγελμα στον κόσμο. Ανεξάρτητα από το πολιτικό σύστημα ή τις θρησκευτικές συγκρούσεις, γυναίκες πουλάνε τα κορμιά τους σε όλο τον κόσμο. Κι όχι μόνο αυτό, υπάρχουν γυναίκες που το επιλέγουν ως επάγγελμα και το κάνουν από ευχαρίστηση. Κι εδώ νομίζω βρίσκεται το κύριο πρόβλημα της ηθικού τύπου κριτικής των αναρχικών ή ελευθεριακών στην πορνεία. Από τη μία βλέπω ότι την αντιμετωπίζουν ως μια μορφή εργασίας. Εμφανίζονται επιχειρήματα για την εκμετάλλευση από νταβατζήδες, την ευπάθεια απέναντι σε νταβατζήδες, βιασμούς, απειλές, φυσική βία, τη χαμηλή αμοιβή ή την εξευτελιστική πράξη του να “πουλάς τον εαυτό σου”. Ωστόσο, αυτά τα επιχειρήματα θα μπορούσαν να αφορούν οποιαδήποτε άλλη δουλειά στην οποία πουλάμε τον χρόνο μας κάνοντας ανόητες δραστηριότητες, υφιστάμενοι πλύση εγκεφάλου. Συχνά, το κάνουμε χωρίς ασφάλιση, για χάλια λεφτά, δεχόμενοι επίσης προσβολές, απειλές για σωματική βία, κ.τ.λ.

Υπάρχει ακόμη, και το γνωστό επιχειρήμα ηθικής φύσης, στο οποίο τίθεται το ζήτημα της ανθρώπινης (εδώ απόλυτα γυναικείας) αντικειμενοποίησης. Το να πουλάς το κορμί σου θεωρείται ότι είναι σαν να πουλάς “τον εαυτό σου”. Η ανθρώπινη σεξουαλικότητα ερμηνεύεται ως κάτι ιδιαίτερο και προσωπικό, έτσι το να φέρεις αυτή τη σφαίρα της ζωής στο επίπεδο του εμπορεύματος, είναι πράξη απανθρωποποίησης που παίρνει από τις γυναίκες μέρος του εαυτού τους.

Υπάρχουν κάποιες ελευθεριακές θέσεις που υπερασπίζονται την πορνεία και που παραδόξως βασίζονται σε επιχειρήματα αντίστοιχα με αυτά που την κατακρίνουν. Δίνεται ιδιαίτερο βάρος στο ότι η πορνεία αποτελεί «μεταφορά» για κάθε άλλη εργασία, οπότε και δεν θα έπρεπε να μεταφέρεται αποκλειστικά στη σφαίρα της ηθικής.

Υπάρχει επίσης -πιθανά πιο τυπικό στον αναρχικό και φεμινιστικό χώρο- το επιχειρήμα της ελευθερίας επιλογής. Οι γυναίκες μπορούν να επιλέγουν ό,τι δουλειά επιθυμούν και να αυτοπραγματώνονται με έναν τρόπο που τους δίνει τη μεγαλύτερη δυνατή ευχαρίστηση. Πέρα από την πλειοψηφία των εκδιδόμενων -εκείνων που ωθούνται σ’ αυτό από οικονομικά προβλήματα- υπάρχει η θέση που υπερασπίζεται πλήρως αυτήν την δουλειά. Είναι η γνώμη γυναικών που συνειδητά θα επιλέξουν μόνες τους την πορνεία για να επιβιώσουν (για τις ίδιες ή για να στηρίξουν τις οικογένειές τους). Τέτοια είναι τα επιχειρήματα με απελευθερωτικό υπόβαθρο που συνδέονται με τον φυλοθετικό (sex-positive) φεμινισμό (όρος που δημιουργήθηκε κατά τη διάρκεια των αποκαλούμενων «πολέμων των φύλων» της δεκαετίας του ’80. Σύμφωνα με αυτά η γυναίκα χρησιμοποιεί το κορμί της στη βάση της ελεύθερης ανταλλαγής, το προσφέρει επί πληρωμή. Ο άντρας είναι καταναλωτής, η γυναίκα προσφέρει υπηρεσίες. Ένα πρόσθετο επιχειρήμα που χρησιμοποιείται εδώ, αφορά τη σεξουαλική απελευθέρωση και την απόλαυση που παίρνει κανείς έχοντας πολλούς συντρόφους.

Μιλώντας για την πορνεία, δεν θα πρέπει να την συγχέουμε με το τράφικινγκ γυναικών. Το υποχρεωτικό σεξ, η απόκρυψη των διαβατηρίων, η φυλάκιση, δεν έχει τίποτα να κάνει με την πορνεία ως «επάγγελμα». Το γυναικείο τράφικινγκ βασίζεται πάντα στη βία και την εκμετάλλευση και δεν μπορεί παρά να θεωρηθεί ότι αφαιρεί από τον άνθρωπο τις ικανότητές του. Ένα άλλο σημαντικό ζήτημα που αφορά την πορνεία, βασίζει την κριτική του στην ηθική. Ο διαχωρισμός των ατόμων σε «ηθικά» (μονογαμικοί, αποστασιοποιημένοι από το σεξ και τη λαγνεία) και «ανήθικα» (πονηρά, πολυγαμικά και ακόλαστα), απλά διαχωρίζει τις γυναίκες σε καλές και κακές. Είναι επικίνδυνο να χρησιμοποιεί κανείς τέτοια ορολογία, ιδιαίτερα όταν αφορά γυναίκες που οι αξίες τους διαμορφώθηκαν σε βάθος χρόνου από θρησκείες, άντρες, καλλιτέχνες, και χαρακτηρίστηκαν «καλές» όταν αυτό εξυπηρετούσε την οικογένεια, το κράτος, τα παιδιά ή το θεό, ή «κακές» όταν ήταν για την ερωτική απόλαυση των αντρών, ως σύμβολο της αμαρτίας και της κατάπτωσης του ανθρώπινου είδους.

Για τους λόγους αυτούς, η δράση δεξιών στην Πολωνία που φορούν μαζικά μπλουζάκια με «πρόστυχες» γυναίκες τα οποία λένε «Τα κορίτσια περιμένουν την προσευχή σας 24 ώρες τη μέρα», είναι απλά ένα ακόμη παράδειγμα αντικειμενοποίησης των γυναικών. Καμιά προσευχή δεν

πρόκειται να βοηθήσει μια γυναίκα να υπερασπιστεί τον εαυτό της. Η πόρνη που της αρέσει η δουλειά της, θεωρεί απλά ένα τέτοιο «αστείο», αδαές και ηλίθιο.

Τα επιχειρήματα και παραδείγματα που παρουσιάστηκαν εδώ, απλά σκιαγραφούν διάφορες γνώμες και συμπεριφορές σχετικά με την πορνεία. Αποδεικνύουν ότι είναι αδύνατο να συνεχίσουμε ωθώντας αυτό το ζήτημα στα όρια της ηθικής, της οικονομίας ή και της επιλογής. Όλοι αυτοί οι παράγοντες μπορούν μόνο να είναι οι λόγοι για αποτελεσματικές πρακτικές. Πάντως χωράει πολλή συζήτηση η παντελής έλλειψη ενδιαφέροντος για το ζήτημα από πλευράς αναρχικών και η έλλειψη υποστήριξης για τις γυναίκες οι οποίες νιώθουν άσχημα στο ρόλο της πόρνης.

Οι βλαβεροί μύθοι της πορνείας.

Συνέντευξη με την Άνια, μια εξεγερμένη γυναίκα από την Πολωνία.

B: Μπορείς να μας πεις σύντομα τί κάνεις και ποια είναι τα πάθη σου;

A: Σπουδάζω κοινωνικές επιστήμες, δραστηριοποιούμαι στο αντιπολεμικό κίνημα αλληλεγγύης στη κατεχόμενη Παλαιστίνη, και συμμετέχω σε πολλές άλλες δραστηριότητες διάφορων ελευθεριακών κινήσεων. Τα πάθη μου και παράλληλα οι οι σημαντικότερες περιπέτειες της ζωής μου, είναι ο αναρχισμός και ο φεμινισμός. Αποφάσισα να γίνω πόρνη πριν 10 χρόνια, θεωρώντας το ως ένα τρόπο να χρηματοδοτώ τις σπουδές μου.

B: Πώς αποφάσισες να δώσεις αυτήν τη συνέντευξη;

A: Η πορνεία καταλαμβάνει πολύ χώρο στη ζωή μου και δεν μπορώ ούτε θέλω να το αρνηθώ ή να το αποσιωπήσω. Από την άλλη, στα 10 χρόνια που ασκώ αυτό το επάγγελμα είχα πολύ λίγες φορές την ευκαιρία μιας ελεύθερης και ειλικρινούς συζήτησης για το ζήτημα αυτό, κι αυτές ήταν πάντα προσωπικές συζητήσεις. Όλες εμείς όμως οι πόρνες που κινούμαστε σε αυτό το φάσμα, χρειαζόμαστε κάποια πλατφόρμα ελεύθερης έκφρασης. Όπως και κάθε κοινωνική ομάδα, έχουμε ανάγκη το διάλογο. Εδώ, βλέπω ότι υπάρχει έδαφος για τους φεμινιστές, παντού-ειδικά όμως στην ανατολική Ευρώπη. Η έκκληση και η θερμή παράκλησή μου προς τους φεμινιστές: Μη χαρίσετε αυτό το χώρο στην εκκλησία, το κράτος, την αστυνομία, τις κωλοφυλλάδες... με λίγα λόγια: μην το δώσετε στους άντρες. Έχω την εντύπωση πως μιλώντας για τις προσωπικές μου εμπειρίες με την πορνεία, δεν μιλάω μόνο για τον εαυτό μου. Είμαι σε μεγάλο βαθμό σίγουρη πως είμαι η φωνή πολλών γυναικών που για διάφορους λόγους «δεν έχουν φωνή», ειδικά στην ανατολική Ευρώπη, ειδικά στην Πολωνία.

Γι' αυτό και θα μιλήσω για «εμάς», παρ' όλο που εδώ και λίγες εβδομάδες σταμάτησα αυτό το επάγγελμα. Στην περίπτωση μας, το παλιό φεμινιστικό σύνθημα «Το προσωπικό είναι πολιτικό» επαληθεύεται: Γνωρίζω ότι η ιστορία μου είναι η ιστορία εκατοντάδων, χιλιάδων γυναικών, ακόμη κι αν, φυσικά, υπάρχουν κάποιες διαφορές στις λεπτομέρειες.

Πέρα από το γεγονός ότι θέλω να βρουν το δίκιο τους οι φίλες μου (πιστεύω ότι τους οφείλω αλληλεγγύη), είναι για «μένα η πρώτη ευκαιρία εδώ και 10 χρόνια να μοιραστώ τις σκέψεις μου με τους άλλους. Δυστυχώς, μέσα σε αυτά τα 10 χρόνια εξάσκησης της πορνείας, δε βρήκα κάποια πλατφόρμα, κάποιο μέσο, όπου θα μπορούσα ελεύθερα να συζητήσω για το επάγγελμά μου. Σήμερα, δεν το θεωρώ μια σωστή σκέψη. Υποχρεωνόμαστε σε διπλή ζωή- οι οικογένειές μας, οι φίλοι (αν έχουμε) αυτοί που ξέρουμε, δε γνωρίζουν για για τη «δεύτερη ζωή» μας. Η κοινωνία προτιμά να μη γνωρίζει τίποτα για εμάς, να αποσιωπά την ύπαρξή μας ακόμη κι αν αποτελούμε μια σημαντική κοινωνική ομάδα. Αποτελούμε πόνο για τη συνείδησή τους ή κίνδυνο για το σύστημα, για την πατριαρχία, για τους άνδρες. Ίσως γιατί ήδη η ίδια μας η ύπαρξη διαλύει πολλά ταμπού. Ίσως γιατί κάποιες φορές γνωρίζουμε για τους άντρες περισσότερα απ' ό,τι σύζυγοί τους, οι οικογένειές τους, ο περίγυρός τους. Μας δείχνουν μια πλευρά τους που θα έπρεπε να παραμείνει στη σκιά, ο οποίος θα έπρεπε να αποκρυφθεί από τον περίγυρό τους. Ίσως γι' αυτό κάνουν τα πάντα για να μας φιμώσουν.

Οι ίδιες οι πόρνες φοβούνται να μιλήσουν. Γνωρίζουν πολύ καλά ότι δεν είναι ευπρόσδεκτες στο κοινωνικό πεδίο, στη δημόσια σφαίρα. Οι άντρες πέτυχαν να τις σπρώξουν στην αφάνεια, να τις διαχωρίσουν από τις άλλες γυναίκες, τους άλλους ανθρώπους. Γι' αυτό η πορνεία πορεύεται παράλληλα με την φρικτή ανθρωπινή μοναξιά. Θα ήταν πολύ ενδιαφέρον να αναλυθούν οι μηχανισμοί αποκλεισμού που δρουν εδώ: Θεωρώ πως οι ηθικοί και οι θρησκευτικοί είναι οι σημαντικότεροι.

B: Πώς προσδιορίζεις την πορνεία;

A: Είναι ένα από τα δυσκολότερα ερωτήματα. Προσωπικά έχω ήδη χρησιμοποιήσει τον όρο «επάγγελμα», θα προτιμούσα όμως να βάζω αυτήν τη λέξη πάντα σε εισαγωγικά. Στις μέρες μας, το επάγγελμα της πόρνης δε συγκρίνεται, στην ουσία, με οποιοδήποτε επάγγελμα ή άλλη δραστηριότητα

που γίνεται για να αποφέρει κέρδος. Θα προσπαθήσω να εξηγήσω γιατί το πιστεύω αυτό. Αυτή η δουλειά «εδραιώνει» την πατριαρχική κυριαρχία των αντρών. Αυτοί υποδεικνύουν τις συνθήκες. Όποιος πληρώνει καθορίζει τις συνθήκες. Η συμφωνία πόρνη-πελάτης δεν είναι ούτε και θα γίνει ποτέ οριζόντια όσο το χρήμα παίζει το ρόλο του.

Ένας πάρα πολύ σκληρός παράγοντας, είναι το γεγονός ότι η πώληση σεξουαλικών υπηρεσιών αφαιρεί από τη γυναίκα την απόλαυση και την επαφή με το κορμί της, της στερεί το να αναγνωρίζει τις ανάγκες του ίδιου της του κορμιού. Αυτό είναι το αποτέλεσμα όταν χρησιμοποιείς το ίδιο σου το κορμί ως εργαλείο. Έχω ακούσει το επιχείρημα πως θεωρείται όπως οποιαδήποτε άλλη σωματική εργασία, αυτό όμως είναι μια αγενής υπεραπλούστευση. Σε οποιαδήποτε άλλη εργασία η αντικειμενοποίηση φτάνει μέχρι ένα σημείο. Ο βιομηχανικός εργάτης (γυναίκα) δεν χρειάζεται να συμφωνήσει στον πόνο στο υπογάστριο κατά τη διάρκεια της δουλειάς. Αναρωτιέμαι αν οι πελάτες των εκδιδόμενων γνωρίζουν πόσες από αυτές εργάζονται κατά τη διάρκεια της περιόδου τους.

Ευχαρίστως θα εξηγήσω τί ακριβώς σημαίνει αυτό: Πριν τη συνέντευξη η πόρνη τοποθετεί στον κόλπο της ένα κομμάτι φυσικού σπύγγου, κοινού σπύγγου ή ταμπόν κομμένο στα δύο – εξαρτάται από το τί έχει ή τί μπορεί να διαθέσει (ο φυσικός σπύγγος είναι πιο υγιεινός αλλά είναι και η ακριβότερη λύση). Συχνά το κάνουν βιαστικά και χωρίς να παίρνουν μέτρα υγιεινής, φτάνοντας μάλιστα να πληγωθούν ιδιαίτερα αν έχουν μακριά νύχια (οι περισσότερες έχουν, αφού αυτό είναι απαίτηση της αγοράς, δηλαδή των αντρών). Η συνέντευξη λοιπόν γίνεται επίπονη, ιδιαίτερα με τις γρατζουνιές. Σε πολλές περιπτώσεις δεν μπορεί να πει στον άντρα ότι θα προτιμούσε να συνευρεθούν αλλά χωρίς διείσδυση. Κάποιες φορές δεν μπορεί να ελέγξει την ένταση της πράξης. Μετά πρέπει να βγάλει τον σπύγγο, πάλι βιαστικά... και πάει λέγοντας, για λίγες μέρες τη μία μετά την άλλη.

Θα μπορούσε κανείς να πει -είναι λάθος της, γιατί δουλεύει έχοντας περίοδο;- αλλά δεν είναι τόσο απλό. Όπως κάθε άνθρωπος, η πόρνη εργάζεται όταν χρειάζεται λεφτά. Φυσικά αυτό δεν το βλέπει ο πελάτης. Οι πόρνες είναι , επειδή οφείλουν, καλές ηθοποιόι. Μία φίλη μου δούλευε επί μια εβδομάδα ενώ της είχαν πει να πάει στο νοσοκομείο. Είχε μια κύστη η οποία φυσικά έσπασε κατά τη διάρκεια της δουλειάς. Γνώρισα και άλλες που δούλευαν όντας έγκυες. Μία από αυτές την έφερνε πάντα ο άντρας της δίπλα στον αυτοκινητόδρομο όπου δούλευε. Αυτό ήταν στην Πολωνία κοντά στα γερμανικά σύνορα, άκουσα όμως αντίστοιχες ιστορίες από τη Γερμανία, άρα μάλλον παντού τα ίδια συμβαίνουν.

Όταν λέω ότι δεν μπορεί να ελέγξει την ένταση της πράξης, εννοώ ότι υφίσταται βιασμό. Ακριβώς αυτό – τίποτα περισσότερο, τίποτα λιγότερο. Ο εξιταρισμένος πελάτης συχνά δεν αναγνωρίζει την αντίστασή της – και αν το κάνει η αντίδρασή του είναι οργισμένη. Έχει πληρώσει για την υπηρεσία και θέλει να την έχει με τον τρόπο που την φαντάστηκε. Ο σαδισμός είναι εδώ καθημερινό φαινόμενο. Αναρωτιόμουν πολλές φορές, γιατί πελάτες γενναιόδωρα προικισμένοι από τη φύση επιλέγουν μικρόσωμες πόρνες, ιδιαίτερα εκείνες που έχουν παιδικό πρόσωπο...

Κάθε πόρνη πρέπει να μπλοκάρει το αίσθημα πόνου της όπως και κάθε άλλο αίσθημα – την αηδία για παράδειγμα. Γι' αυτό θεωρώ ότι οι πόρνες είναι τα πιο αποξενωμένα από τα κορμιά τους άτομα, που απολαμβάνουν τη λιγότερη ευχαρίστηση από αυτά. Θα έλεγα, περισσότερο και από τις καλόγριες ακόμη κι από τις βιομηχανικές εργάτριες. Αυτές τουλάχιστον έχουν...θεωρητικά, των έλεγχω των κορμιών τους. Τουλάχιστον δεν χρειάζεται να χαμογελούν όταν κάποιος τις βιάζει.

Η συνθήκη εργασίας υποδεικνύει την «αγορά», αυτός όμως ο απρόσωπος όρος διαστρεβλώνει την πραγματική εικόνα. «Η αγορά» σημαίνει απλά : οι άντρες. Αυτοί καθορίζουν την εμφάνιση, τις τιμές, τη μορφή εργασίας της πόρνης. Ακόμη και η λέξη «υπηρεσία» είναι ένας πολύ ανακριβής όρος. Πολλοί άντρες θα επιθυμούσαν να έχουν εξουσία πάνω στην προσωπικότητα της γυναίκας την οποία πληρώνουν. Συχνά (πάντα;), η σχέση πόρνης-πελάτη είναι ένας κρυφός ή ανοιχτός πόλεμος. Πιστεύω πως αυτή είναι για τους πελάτες μια πηγή άντλησης σεξουαλικής απόλαυσης – ανεξάρτητα με το αν έχουν επίγνωση αυτού ή όχι. Κάποιοι προφανώς έχουν. Αισθάνονται έξαψη και χαρά «περνώντας τα σύνορα». Για παράδειγμα, αν εκείνη δεν επιθυμεί να αγγίζουν το πρόσωπό της ή αρνείται το φιλή (αυτά είναι τα πιο διαδεδομένα ταμπού για τις εκδιδόμενες – κάθε μία έχει και το δικό της), οι πελάτες προσπαθούν πάντα να το κάνουν γνωρίζοντας ότι αυτή εξαρτάται από τα χρήματά τους και πιθανότατα δεν θα φύγει από το δωμάτιο, δεν θα φωνάξει στον πελάτη. Αν το κάνει, πιθανότατα θα χάσει το πόστο της – μου συνέβη αρκετές φορές.

Ο «καταναγκασμός» είναι η καλύτερη περιγραφή του πώς βλέπω προσωπικά την πορνεία. Πρέπει να προσθέσω εδώ ότι κατά τη γνώμη μου στις πατριαρχικές κοινωνίες, όλες ή οι περισσότερες σχέσεις μεταξύ των φύλλων ενθαρρύνουν οποιαδήποτε μορφή πορνείας. Στο σχολείο, στο πανεπιστήμιο, στο

δρόμο -ΚΑΘΕ γυναίκα, ανεξαρτήτως ηλικίας, εμφάνισης ή κοινωνικού στάτους, της κάποιες φορές σαν να είναι πόρνη. Κάθε μία από εμάς εξευτελίζεται, οι πόρνες τουλάχιστον παίρνουν λεφτά γι' αυτό. Δεν υπάρχει ιδιαίτερο κενό μεταξύ μιας πόρνης και μιας αποκαλούμενης «αξιοπρεπούς γυναίκας» ολοκληρωτικά υποβεβλημένης στην πατριαρχία. Το κενό υπάρχει μεταξύ αυτών και των γυναικών εκείνων που έχουν μάθει να πολεμούν για την αυτονομία, τη σεξουαλική και οποιαδήποτε άλλη.

B: Πώς έγινε και διάλεξες αυτόν τον τρόπο να βγάζεις χρήματα; Μια τέτοια απόφαση...δύσκολη στιγμή στη ζωή ενός ανθρώπου...

A: Καμία γυναίκα δεν παίρνει εύκολα μια τέτοια απόφαση. Δεν είχα καθαρή εικόνα των διαφορών πιθανών συνεπειών εκείνο τον καιρό. Θυμάμαι πως σκεφτόμουν ότι υπάρχουν κάποιες γυναίκες «κατάλληλες» γι' αυτό το επάγγελμα, δε θεωρούσα όμως ότι ήμουν μία από αυτές. Σήμερα πιστεύω πως καμιά μας δεν είναι «κατάλληλη» γι' αυτό. Πριν όμως ξεκινήσω καν να σκέφτομαι αυτήν την πιθανότητα, είχατσεκάρει όλες εκείνες που ήταν διαθέσιμες για εμένα. Και όντως, δεν ήταν πολλές. Ήμουν πολύ νέα, μόλις είχα τελειώσει το σχολείο, χωρίς κάποια επαγγελματική γνώση, κάπως φοβισμένη για την ανεξάρτητη ζωή. Τελειώνοντας το σχολείο έφυγα από το πατρικό σπίτι, γνωρίζοντας ότι έπρεπε να αρχίσω να εργάζομαι, καθώς ο πατέρας μου δε θα πλήρωνε για τις σπουδές μου. Από τις μικροδουλειές που έκανα ως σπουδάστρια (αγαρείες στην Pizza Hut, ιδιαίτερα μαθήματα) φάνηκε ότι δεν μπορούσα να πληρώσω όλα μου τα έξοδα. Υποτροφία δεν υπήρχε αφού ο πατέρας μου έβγαζε πολλά λεφτά – το ότι δεν είχα με αυτόν καθόλου επαφές, ήταν ασήμαντο γι' αυτούς. Στην ουσία, κέρδισα το δικαστήριο για τη διατροφή, ο δικαστής όμως αποφάσισε ότι... «ως νέα γυναίκα πρέπει να τα ξαναβρείς με τον πατέρα σου και να γυρίσεις στο σπίτι», έτσι περιορίστηκα στο να λαβαίνω 50zl το μήνα (σε λεφτά του 2005 περίπου 50 ευρώ), που δεν αρκούσαν ούτε καν για το νοίκι του μικρότερου δωματίου. Θυμάμαι όμως ότι αγωνιζόμουν...Θυμάμαι την αναισθησία του υπεύθυνου στο πανεπιστήμιο όταν του μίλησα για τα προβλήματά μου, ζητώντας μια ενδεχόμενη βοήθεια από το πανεπιστήμιο. Αναρωτιέμαι τώρα πόσο διαφορετικά θα ήταν όλα αν υπήρχε και λειτουργούσε στα πολωνικά πανεπιστήμια ένα πληρεξούσιο σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών και την ισότητα, όπως γνωρίζω ότι ισχύει στη Γερμανία. Ποιός ξέρει...Τουλάχιστον θα ήξερα σε ποιον να απευθυνθώ για τα προβλήματά μου.

B: Πορνεία και πολωνική κοινωνία – τι συσχετισμοί έρχονται στο μυαλό σου;

A: Στη Πολωνία το μεγαλύτερο μέρος της κοινωνίας θεωρούνται πιστοί και η καθολική εκκλησία έχει τεράστια επιρροή σε ολόκληρη τη σφαίρα της ηθικής. Η καθολική διπλή ηθική κάνει σε όλους κακό, πολύ μεγάλο κακό, και όσο οι άντρες φτιάχνουν τα πατριαρχικά και θρησκευτικά συστήματα, αυτοί που υποφέρουν περισσότερο είναι οι γυναίκες και τα παιδιά, που βρίσκονται κάτω από την ανδρική επιρροή. Και ανάμεσα στις γυναίκες, οι πόρνες, ώντας οι λιγότερο χειραφετημένες, υποφέρουν περισσότερο. Οι Πολωνές πόρνες είναι δυστυχώς συχνά, πολύ συχνά, γυναίκες με καταστροφικά χαμηλή αυτοεκτίμηση. Όχι μόνο ακούνε από μικρές για τις «kurvas», πουτάνες, σκύλες... ή όπως αλλιώς αποκαλούνται οι εκδιδόμενες σε αυτήν την κοινωνία-όπως και παντού- αλλά στην Πολωνία κάποιες υιοθετώντας την καθολική ηθική, θεωρούν τους εαυτούς τους ως «αμαρτωλές». Και γι' αυτό δεν αντιστέκονται, δεν οργανώνονται σε συνδικάτα, δεν πολεμούν για τα δικαιώματά τους, σπάνια δείχνουν αλληλεγγύη η μία στην άλλη – αντίθετα με αυτές στη Γερμανία. Πολύ σπάνια προσπαθούν να απελευθερωθούν από τον έλεγχο των αντρών – προαγωγοί, νταήδες, αστυνομία. Τα αποτελέσματα της επιρροής αυτής των καθολικών είναι δραματικά και πιστεύω πως είναι αντιστοίχα με αυτά των άλλων χωρών της ανατολικής ευρώπης. Είδα τις πρώην σοβιετικές πόρνες: φοβισμένες, υποταγμένες όπως τα πρόβατα, τέλειοι σκλάβοι. Κάποιες μάλιστα είναι θρησκευόμενες. Μία από αυτές διαβάζει τη βίβλο κάθε μέρα μετά τη δουλειά. Αναρωτιέμαι πως μπορεί και κοιμάται μετά τις τόσες κατάρτες που ρίχνει αυτό το βιβλίο προς τις πόρνες. Όπως και να 'χει, οι θρησκευόμενες πόρνες στην ανατολική ευρώπη δεν είναι κάτι σπάνιο και πιθανότατα αυτές υποφέρουν ακόμη πιο πολύ: επιπλέον μάχες με τη συνείδησή τους. Πρέπει να είναι εφιάλτης. Πάντως δεν θα ήθελα να είμαι στη θέση οποιουδήποτε παπά όταν μια μέρα όλες οι γυναίκες φτάσουν στο λογικό συμπέρασμα ότι οι κληρικοί φταίνε για την τόσο κακή αυτοσυνείδησή τους... Ελπίζω να έρθει αυτή ημέρα. Το όνειρό μου είναι μια ταξιαρχία των επαναστατριών εκδιδομένων που να αντιμάχεται τη θρησκεία...

ένα κομμάτι των Πολωνών εκδιδομένων έχει υιοθετήσει το μύθο της «Πολωνής Μητέρας» και, με αυτόν τον τρόπο, βασανίζουν η μία την άλλη. Γνώριζα μια γυναίκα η οποία πολεμούσε χωρίς έλεος όλες εκείνες που δεν είχαν παιδί. Έλεγε πως μόνο αυτές που εργάζονται για τα παιδιά τους είναι άξιες

σεβασμού. Αυτή εργαζόταν για το γιό της. Αυτό είναι απλά ένα παράδειγμα ανόητων «ταξικών διαχψρισμών» μεταξύ των εκδιδόμενων. Μίλησα πριν περί μεταναστών- είναι μια επιπλέον «τάξη» στο χώρο της πορνείας: Αν ζουν κι εργάζονται παράνομα, αποτελούν εύκολο στόχο για τους άντρες, νταβατζήδες ή και μπάτσους. Δεν έχουν δικαιώματα και γι' αυτό είναι πειθήνιες και υποτακτικές.

Κι αυτό συμβαίνει παντού – στην Πολωνία είναι γυναίκες από τη Ρωσία, την Ουκρανία ή τη Βουλγαρία, στην Γερμανία πριν λίγο καιρό γυναίκες από την Πολωνία, την Τσεχία και άλλες νέες ευρωπαϊκές χώρες (πλέον εργάζονται νόμιμα στην Ε.Ε.), στην Ισπανία γυναίκες από τη Λατινική Αμερική και την Αφρική. Είναι εκεί, σαν σκλάβοι – προς πώληση. Και δεν είναι αλήθεια ότι οι άντρες δεν γνωρίζουν γι' αυτό – παίζουν το ρόλο τους ως πελάτες ή μπάτσοι, κάποιιοι παίζουν και τους δύο ρόλους. ένα από τα κλαμπ στην πόλη του Βρόκλαβ όπου εργάζομαι πριν δέκα χρόνια, βρισκόταν υπό την ανεπίσημη προστασία της αστυνομίας. Οι μπάτσοι ήταν καθημερινοί καλεσμένοι και πελάτες. Η μαφία εκβίαζε την ιδιοκτήτρια και τελικά, μεταξύ δύο κακών επέλεξε να πληρώνει τους μπάτσους.

Βέβαια οι μπάτσοι γνώριζαν πολύ καλά ποιές γυναίκες ήταν παράνομες και τις εκβίαζαν. Αυτό το έκαναν σε όλες, και συμβαίνει παντού όπου η πορνεία είναι παράνομη. Γνώριζαν επίσης για την «Ντομένικα», μια πανέμορφη 16χρονη που εργαζόταν στο κλαμπ, εξυπηρετώντας τους πιο εκλεκτούς πελάτες μεταξύ των οποίων και μπάτσοι. Δεν τους δικαιολογεί τίποτα, – η Βερόνικα ήταν πόρνη από τα 13 της.

B: Ας έρθουμε στους μύθους που υπάρχουν στην κοινωνία σχετικά με την πορνεία. Ποιοί πιστεύεις πως είναι οι λόγοι που οι γυναίκες υιοθετούν αυτό το επάγγελμα;

A: Από όλους τους μύθους σχετικά με την πορνεία, ο πιο βλαβερός είναι πιθανότατα αυτός περί...»νυμφομανούς». Αυτός ο όρος πάντως δεν μου αρέσει – εννοεί μια γυναίκα με μεγαλύτερη σεξουαλική ανάγκη από τη μέση γυναίκα. Ακόμη και κάποιες φεμινίστριες μιλώντας για τις εκδιδόμενες χρησιμοποιούν αυτόν τον όρο. Ρωτάω λοιπόν: Γιατί στο σημερινό κόσμο, στις αποκαλούμενες πολιτισμένες δυτικές κοινωνίες, οι γυναίκες με υποτιθέμενα μεγαλύτερες σεξουαλικές ανάγκες υιοθετούν την πορνεία; Αφού έχουν άλλωστε τη δυνατότητα πραγματοποίησης του σεξ σε ελεύθερα και ισότιμα σχήματα. Υπάρχουν ακόμη και στην Πολωνία τα λεγόμενα swing clubs, που είναι τα τέλεια μέρη για τις αποκαλούμενες νυμφομανείς. Τί απομένει λοιπόν; Οι οικονομικοί λόγοι – αυτές είναι οι αιτίες της πορνείας, η οικονομική ανισότητα κι η φτώχεια. Αυτό εξηγεί γιατί οι πόρνες είναι κυρίως γυναίκες και όχι άντρες, παρ'όλο που όλοι λένε πως οι άντρες έχουν μεγαλύτερες σεξουαλικές επιθυμίες. Αυτός είναι και ο λόγος που οι περισσότερες γυναίκες που εργάζονται σήμερα στους δρόμους της Πολωνίας, είναι από το πρώην ανατολικό μπλοκ, κυρίως από την Ουκρανία και την Βουλγαρία.

Πέρα από τον υλικό, υπάρχει κι ένας-κατά τη γνώμη μου πολύ σημαντικός- λόγος που κάποιες γυναίκες αποφασίζουν θετικά αναφορικά με την πορνεία; ο μαζοχισμός. Οι σωβινιστές ισχυρίζονται πως ισχύει για όλες τις γυναίκες γενικά. Δε θα ήταν λάθος αν μιλάμε για τις εκδιδόμενες, με αυτήν όμως τη διάκριση των πηγών του μαζοχισμού μεταξύ των εκδιδομένων, αυτός δεν αποδίδεται στη γυναικεία φύση αλλά στο βιασμό. Σύμφωνα με στατιστικές που βρήκα στη γερμανική φεμινιστική λογοτεχνία, εννέα στις δέκα πόρνες είναι γυναίκες που είχαν βιαστεί ως παιδιά. Δεν είναι δύσκολο να δει κανείς τη σχέση αιτίας-αποτελέσματος. Ο παθολογικός μαζοχισμός θα μπορούσε να εξηγήσει τον εθισμό των εκδιδόμενων στο επάγγελμά τους – πολλές δεν μπορούν να το εγκαταλείψουν, ακόμα κι αν τα οικονομικά ωφέλη είναι αμφίβολα.. δέχονται το στρες, τον εξευτελισμό, τον κίνδυνο κάποιας αρρώστειας. Γνωρίζω γυναίκες που κατάφεραν να ξεμπερδέψουν με την πορνεία μετά από τη βοήθεια ψυχοθεραπευτή.

B: Σύμφωνα με την εμπειρία σου ποιοί άλλοι μύθοι ή λανθασμένες αναλύσεις αναπαράγονται – και – στο εσωτερικό του ελευθεριακού φάσματος; Τί θα έπρεπε να ξεκαθαριστεί;

A: Η προοπτική «να εξαλειφθεί ή να νομιμοποιηθεί» η πορνεία, συζητιέται συχνά. Άδικο όμως, ο κόσμος θεωρεί αυτές τις δύο προσεγγίσεις ως αντικρουόμενες. Βλέπω τη νομιμοποίηση ως απαραίτητο βήμα προς την...εξάλειψη της πορνείας, για το καλό όλων των γυναικών. Εκεί όπου η πορνεία είναι νομιμοποιημένη οι συνθήκες είναι πιο ανθρώπινες, κι αυτό θα έπρεπε να είναι στόχος μας όσο υπάρχει πορνεία. Αναμφίβολα είναι ευκολότερο να επιτευχθεί η νομιμοποίηση απ' ό,τι να εξαλειφθούν οι λόγοι που οδηγούν στην πορνεία. Ας αρχίσουμε με το αν σήμερα πραγματικά μπορούμε να βοηθήσουμε αυτές τις γυναίκες. Η κοινωνία χρωστάει πολλά στις πόρνες, και οι άντρες σίγουρα έχουν δημιουργήσει ένα πολύ μεγάλο χρέος απέναντί τους. Είναι αυτοί, οι πελάτες, που θα έπρεπε να ζητούν το καλύτερο για τις πόρνες...αλλά είναι ξεκάθαρο ότι δεν νοιάζονται καθόλου. Μου (μας) επιτρέπεται να τους κατηγορούμε γι' αυτό.

B: Νομίζεις ότι στην μετακαπιταλιστική και ελευθεριακή κοινωνία, αυτήν που θα αποχαιρετήσει τις εξουσιαστικές σχέσεις, θα υπάρχει ακόμη χώρος για την πορνεία;

A: Ακόμη και ο ίδιος ο όρος «πορνεία» είναι, στα μάτια μου, ανυπόληπτος, κι εννοώ όλα αυτά με τα οποία προσωπικά συνδέω την πορνεία. Η νέα κοινωνία προϋποθέτει νέες σχέσεις μεταξύ της γυναίκας και του άντρα, μεταξύ των φύλων.

Σήμερα υπάρχει ένα ζήτημα με την πορνεία γιατί οι περισσότεροι πελάτες είναι άρρωστοι άντρες που αντλούν ευχαρίστηση από τον εξευτελισμό του άλλου ατόμου. Οι περισσότεροι θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν – ακόμη και από την πατριαρχική κοινωνία- ως παρεκκλίνοντες. Δεν γνωρίζω τί μορφής, αυτοί οι άνθρωποι όμως χρειάζονται σίγουρα θεραπεία. Αν ήταν οι εκδιδόμενες που έπαιζαν το ρόλο των θεραπειών, στην υπάρχουσα κοινωνική κατάσταση, τότε αυτή η κοινωνία θα έπρεπε ξεκάθαρα να τις σέβεται για τη σκληρή δουλειά που κάνουν. Αλλά τί λέμε εδώ όταν για παράδειγμα στην Πολωνία, ακόμα και οι νοσοκόμες τυγχάνουν μεταχείρισης σαν να ήταν παράσιτα. Η Αλίσια Φρόχνερτ, Γερμανίδα δημοσιογράφος που έγραψε για την πολωνική ανάπτυξη, και πρώην πόρνη, αναγνωρίζει ότι οι πόρνες θα έπρεπε να πληρώνονται από την Υπηρεσία Υγείας στην οποία ανήκει ο κάθε πελάτης, και η υπηρεσία τους να είναι κατ' εντολή γιατρών, κυρίως ψυχιάτρων και σεξολόγων. Στην υπάρχουσα συγκυρία, αυτή η προοπτική μοιάζει ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα- τουλάχιστον θα ήταν ξεκάθαρος ο ρόλος που φέρουν σε πέρας οι εκδιδόμενες. Τότε όμως, εμφανίζεται το ερώτημα ανμετά την εξάλειψη της φτώχειας θα υπήρχαν ακόμη γυναίκες έτοιμες να ακολουθήσουν αυτό το επάγγελμα...

B: Σε ευχαριστούμε Άνια για τη συνέντευξη, στο όνομα της κολλεκτίβας και των αναγνωστών του A.B.B. Σίγουρα έχεις πολύ περισσότερα να πεις, ελπίζουμε να διαβάσουμε σύντομα πάλι κάτι δικό σου.

Στίρνερ, άτομο και αναρχισμός.

Βασισμένο στο βιβλίο του Max Stirner »The Ego and Its Own», Rebel Press, Λονδίνο 1993.

Δημοσιεύτηκε στο τεύχος 6 του **Red & Black Revolution** το χειμώνα του 2002.

Βόλος - Ιούλης 2009.

Ο Μαξ Στίρνερ αποτελεί μια σχετικά σκοτεινή φιγούρα στην αναρχική και αριστερή σκέψη. Έχει επηρεάσει πολλούς που θεωρούν τους εαυτούς τους ως αναρχοατομικιστές, όπως οι αμερικανοί Lysander Spooner και Benjamin Tucker, καθώς και τον σύγχρονο ακιτάτορα Bob Black. Επίσης έχει φίλους μεταξύ των αναρχο-κομμουνιστών, ιδίως στη Γλασκώβη όπου η στιρνερική παράδοση διατηρείται μέχρι σήμερα. Ο Στίρνερ ήταν ένας εγωιστής που κινήθηκε ενάντια σε όλα τα δόγματα και τις πεποιθήσεις που απαιτούσαν υποταγή της θέλησης του ατόμου στην ηγεσία τους. Μπορεί λοιπόν να αναρωτηθείτε γιατί προσπαθώ να τονίσω κάποιες από τις ιδέες του, στο περιοδικό μιας οργάνωσης αφοσιωμένης σε ένα συλλογικό αναρχοκομμουνιστικό όραμα της κοινωνίας. Για δύο λόγους.

Πρώτα απ' όλα, οι ιδέες του Στίρνερ είναι το τέλει διορθωτικό-αντίβαρο, σε εκείνες των εξουσιαστών-σοσιαλιστών. Πράγματι, το συνειδητοποίησαν αυτό, καταδικάζοντας τον Στίρνερ από την πρώτη σχεδόν μέρα. Ο Μαρξ κι ο Ένγκελς αφιέρωσαν ένα ολόκληρο βιβλίο 300 σελίδων στο να καταγγείλουν τις ιδέες του – «Η Γερμανική Ιδεολογία» (δημοσιευμένο το 1846). Η ημι-υστερική και προσωπική φύση της κριτικής τους, μας δείχνει πόσο είχαν ανησυχήσει. Τον καταδίκασαν ως «το πιο κενό και ρηχό μυαλό μεταξύ των φιλοσόφων», του οποίου η όλη δραστηριότητα, περιορίζεται στο να δοκιμάζει λίγα, χλιοειπωμένα, ηθικολογικά κόλπα, σε ένα κόσμο που του παραδόθηκε από τη

φιλοσοφική παράδοση". Αυτή και μόνο η απόπειρά τους, αρκεί να μας υποψιάσει για το ότι μπορεί να λείπει κάτι ενδιαφέρον! Η απόλυτη απαξίωση του Στίρνερ για αυτούς που θα γινότουσαν αφέντες, του επέτρεψε να προβλέψει με καθαρότητα και ακρίβεια την καταστροφή που επήλθε, όταν οι σοσιαλιστικές ιδέες ανήλθαν στο επίπεδο της κρατικής θρησκείας: *"Η κοινωνία, από την οποία έχουμε τα πάντα, είναι ένας νέος αφέντης, ένα νέο φάντασμα, ένα νέο υπέρτατο ον που μας θέλει υποταγμένους στην υπηρεσία του"*.

Υπάρχει πάντως μια δεύτερη και βαθύτερη αναφορά στη σκέψη του. Όλοι οι αναρχικοί αγωνίζονται να μεγιστοποιήσουν την ατομική ελευθερία με συλλογικά μέσα. Προκειμένου όμως να γίνει αυτό, πρέπει οι άνθρωποι να δεσμευτούν στις ιδέες της συλλογικής οργάνωσης με άλλους. Αυτή η αντίληψη είναι κοινή στους αναρχικούς και σε πολλούς της αριστεράς. Είναι όμως πολύ λιγότερος ο χρόνος που αφιερώνεται, ακόμη κι από αναρχικούς, στο τί πραγματικά θα σήμαινε το να ζούμε σε μια αναρχική κοινωνία. Η ελευθερία δεν χαρίζεται. Έχει νόημα μόνο για ανθρώπους που πραγματικά την επιθυμούν, κι αυτό σημαίνει δυνατά άτομα που ξέρουν τί θέλουν. Τί σημαίνει να είσαι ελεύθερος ή όπως το θέτει ο Στίρνερ, "κάτοχος του εαυτού σου"? Αν δεν εκτιμήσουμε πραγματικά τί σημαίνει αυτό και πόσο πολύτιμο είναι, τότε θα μπορούσαμε να φτάσουμε μέχρι και να τα παρατήσουμε, αφήνοντας το κράτος και τους καπιταλιστές να σκέφτονται για εμάς!

Ποιές ήταν οι ιδέες του ;

Σίγουρα, αν ο σοσιαλισμός είναι κάτι, αυτό είναι το αντίθετο της ιδιοτέλειας και του εγωισμού. Στην πραγματικότητα, οι αντίπαλοί μας ισχυρίζονται πώς ενώ οι ιδέες του σοσιαλισμού και του αναρχισμού είναι τόσο ελκυστικές, η ανθρώπινη απληστία τις κάνει μη πραγματοποιήσιμες. Μας λένε πως είναι η "φυσική" συνθήκη απληστίας των ανθρώπων που καθιστά το σοσιαλισμό ένα άπιαστο όνειρο.. Τί θα γινόταν όμως αν γυρνούσαν όλα, τα πάνω κάτω ; Αν ο σοσιαλισμός ξεπηδούσε αρχικά από μια γεμάτη απληστία αρπαγή των

δυνατοτήτων της ζωής προκειμένου να μετατραπούν σε προσωπικό όφελος ; Αν ήταν η δική μας προσωπική απληστία και εγωισμός που θα μας έβγαζε από τον καπιταλισμό ωθώντας μας σε μια νέα ζωή; Οι μεγάλοι είναι μεγάλοι μόνο επειδή εμείς είμαστε γονατιστοί – τί θα συμβεί αν εγερθούμε όλοι; Αυτό είναι το παρά-δοξο που προτείνει ο Στίρνερ στο " Ο Μοναδικός και το Δικό του".

Ο Μάξ Στίρνερ (πραγματικό όνομα Κάσπαρ Σμιτ) ήταν μέλος μιας μικρής ομάδας αριστερίζοντων γερμανών διανοούμενων με την επωνυμία "Οι Απελεύθεροι", όπου συμμετείχαν, μεταξύ άλλων, ο Μαρξ κι ο Ένγκελς. Ο Στίρνερ έγραψε πολλά δοκίμια, συνέθεσε κι εξέδωσε μια "ιστορία της αντίδρασης" και μετέφρασε έργα του Adam Smith. Παρ' όλα αυτά, αυτό το βιβλίο είναι το μοναδικό πλήρες γνήσιο έργο του. Πριν την παράθεση κάποιων εκ των απόψεων που περιέχονται στο βιβλίο, πρέπει να πω σε οποιονδήποτε έρθει σε επαφή με αυτό , ότι δεν είναι εύκολο ανάγνωσμα . Στην πραγματικότητα είναι πολύ κακογραμμένο και λυπάμαι πραγματικά τον μεταφραστή. Πρώτα απ' όλα, ο Στίρνερ μπορεί να αναφέρεται σαρκαστικά σε περιλήψεις ιδεών άλλων ανθρώπων και ξαφνικά να μεταφέρεται στις προσωπικές του απόψεις. Έπειτα , το βιβλίο είναι σε μεγάλο βαθμό "αφηρημένο" και σε μια λέξη όπως π.χ. "άνθρωπος", μπορεί να δίνονται πολλά διαφορετικά περιεχόμενα μέσα σε μία μόνο παράγραφο. Γνωρίζοντας αυτά, κάποιος που θα κάνει προσεκτική ανάγνωση πραγματικά θα ανταμειφθεί! Το βιβλίο αποτελεί μια άμεση επίθεση σε κάθε αφηρημένο σύστημα πίστης, ξεκινώντας από τις θρησκευτικές απόψεις για να περιλάβει κάθε πολιτική πεποίθηση ως εκ φύσεως θρησκευτική. Η πρώτη παράγραφος δίνει το στίγμα , με τον Στίρνερ να εκθέτει με σαρκασμό αυτό που θεωρεί πως χαρακτηριστικό του εχθρού:

" Αυτό που δεν θα "πρεπε, βαφτίζεται υπόθεσή μου. Πρώτα και κύρια αυτή του "Καλού", μετά αυτή του θεού, της ανθρωπότητας, της αλήθειας, της ελευθερίας, της ανθρωπιάς, της δικαιοσύνης, καθώς και αυτή του λαού μου, του πρίγκηπά μου, της πατρίδας μου. Τέλος, ακόμη και η υπόθεση του μυαλού ή χίλιες άλλες. Μόνο η υπόθεσή μου δεν πρέπει ποτέ να με απασχολεί..." ντροπή στον εγωιστή που σκέφτεται μόνο τον εαυτό του".

Ξεκινά με τη θρησκεία. Πιστεύει πως η έννοια του πνευματικού ανθρώπου πρωτοεμφανίστηκε μεταξύ των ελλήνων κι έπειτα ενισχύθηκε με τον χριστιανισμό. Η αντίληψη του πνευματικού ανθρώπου, λείπει πως τα γήινα-υλικά ενδιαφέροντα κάποιου, είναι δευτερεύουσας σημασίας. Είναι ζήτημα ενός πνευματικού και ιδεώδους ανθρώπου, που θα ξεπεράσει τον τωρινό συνηθισμένο, καθημερινό άνθρωπο. Η αναζήτηση αυτού του εξιδανικευμένου ανθρώπου που ενυπάρχει στον καθένα (με την έννοια ότι είμαστε "κατ" εικόνα του θεού"), αυτόματα απομακρύνει όλα τα άμεσα σωματικά ζητήματα . Ο Χριστιανός σκοπεύει να διώξει τη "ματαιότητα" αυτού του κόσμου, και να "αποκηρύξει" την τωρινή ζωή για χάρη ενός μελλοντικού παραδείσου.

Προχωρά στους πρώτους φιλόσοφους που αμφισβήτησαν τις θρησκευτικές πεποιθήσεις – συνέχισαν όμως να δέχονται τον πνευματικό κόσμο ως τον σημαντικό. Ο Ντεκάρτ διακηρύσσει “σκέφτομαι άρα υπάρχω” όχι τρώω άρα υπάρχω ή καπνίζω άρα υπάρχω! Οι άνθρωποι καθορίζονται από την σκέψη τους, η οποία είναι γενικά αφηρημένη και πνευματική (θα μπορούσε να ειπωθεί ότι σε μεγάλο βαθμό η σκέψη προκύπτει από την πραγματική εμπειρία ,αλλά δεν εννοεί αυτό). Τα πνευματικά λοιπόν πράγματα εκτός της πρακτικής αληθινά βιωμένης ζωής των ανθρώπων, ανυψώθηκαν τόσο που αποξενώθηκαν από την καθημερινή τους ζωή.

Κατά τη γνώμη μου, η πιο πρωτότυπη ιδέα του Στίρνερ, είναι να δείξει πώς οι υλιστές φιλελεύθεροι και οι σοσιαλιστές σκοπεύοντας να ξεμπερδέουν με το θεό και την πνευματικότητα, απλά όρθωσαν ένα νέο οικοδόμημα στο οποίο μπορούσαν να θυσιαστούν τα καθημερινά ζητήματα.. Το οικοδόμημα αυτό ήταν “ο άνθρωπος”. Σύμφωνα με τον Στίρνερ, οι φιλελεύθεροι, οι κομμουνιστές, οι ουμανιστές, οι αναρχικοί και τόσοι άλλοι, απλώς αντικατέστησαν το θεό με τον άνθρωπο. Έτσι, προωθείται ένα ιδεώδες μελλοντικό όραμα για την ανθρωπότητα ως σύνολο, ώστε να κινηθεί προς τα εμπρός. Αυτό που είσαι σήμερα, δεν προσεγγίζει ούτε στο ελάχιστο ό,τι θα μπορούσες μια μέρα να γίνεις.

Ενδιαφέρονται για την αφηρημένη έννοια του ανθρώπου και όχι για την πραγματική ζωή των ξεχωριστών ανθρώπων. Αυτό οδηγεί σε μια ενδιαφέρουσα έκφραση αυτού που οι ψυχολόγοι σήμερα αποκαλούν κάποιες φορές “αναβαλλόμενη ικανοποίηση” – προσπαθείς πάντα να φτάσεις μια ιδεώδη μορφή του εαυτού σου :

”Επομένως, μια νέα στιγμή από το μάλλον σου γνέφει κάθε στιγμή της ύπαρξής σου, και αναπτύσσοντας τον εαυτό σου, απομακρύνεσαι από τον “εαυτό σου”.

Με άλλα λόγια, είσαι κάτι το οποίο προσπαθείς να φτάσεις. Μια ιδεώδης εκδοχή του εαυτού σου πλανάται πάνω σου σαν ένας στόχος που πρέπει να φτάσεις. Ποτέ δεν ξεκινάς πραγματικά από τον εαυτό σου, γιατί προσπαθείς πάντα να τον φτάσεις – είσαι αποξενωμένος από αυτόν!

Εντάξει. Ίσως τώρα γίνεται φανερό πόσο αφηρημένες είναι κάποιες από τις ιδέες! Υπάρχουν όμως άμεσα πρακτικά συμπεράσματα. Αν σχεδιάσεις ένα ιδανικό για το τί πρέπει να γίνουμε μελλοντικά, μπορείς επίσης να μας επιβάλλεις περιορισμούς. Αν όλοι υπακούν ως αποτέλεσμα σεβασμού το νόμο, τότε χρειάζεσαι πολύ λίγους μπάτσους. Οι αντιλήψεις εσωτερικεύονται και η αυτοπειθαρχία δημιουργεί καλούς πολίτες. Υπάρχει βέβαια πάντα κάποια αφηρημένη ηθικότητα, κάποια κομματική γραμμή στην οποία πρέπει γεμάτοι ενοχές να

προσκολληθούμε. Από μικρή ηλικία, οι έννοιες της ιδιοκτησίας, της αμαρτίας, της ντροπής, μας βομβαρ-δίζουν μέσω του σχολείου, της οικογένειας, της εκκλησίας, των μ.μ.ε και των πολιτικών. Αυτοί θέτουν τα όρια για το τί μπορείς να κάνεις και τί όχι. Οι αντιλήψεις ή “φαντάσματα” όπως τις ονομάζει ο Στίρνερ της ηθικής, του σεβασμού για την προσωπική ιδιοκτησία κ.τ.λ. περιορίζουν τους ανθρώπους. Θα μπορούσες να ζεις στην φτώχεια απ’ όταν γεννήθηκες, αλλά, όπως το θέτει, “δεν πρέπει να σηκώσεις ούτε καρφίτσα αν δεν σου επιτρέψουν”.

Αυτές οι αντιλήψεις υιοθετούνται, προωθούνται και γίνονται σεβαστές από αυτούς που σκοπεύουν να αλλάξουν την κοινωνία. Από τη στιγμή που γίνονται αποδεκτές και εσωτερικεύονται , οι άνθρωποι υπακούν τους κανόνες όχι επειδή υποχρεώνονται αλλά επειδή πιστεύουν πως είναι σωστό και πρέπει να το κάνουν: “Κάθε Πρώσος κουβαλά ένα χωροφύλακα μέσα του”.

Εγωισμός στην πράξη.

Η κριτική του Στίρνερ προχωράει μακριά, τί προσφέρει όμως ως λύση και πώς μπορεί να πραγματοποιηθεί με δεδομένο ότι οι ιδέες δείχνουν να..παρεκκλίνουν όταν εμπλέκονται σε κάποια συλλογική πάλη για μια αφηρημένη ιδέα του πώς θα έπρεπε να γίνουν τα πράγματα! Πρώτα απ’ όλα, απαρνείται κάθε κουβέντα για ελευθερία. Ο Στίρνερ αντιλαμβάνεται την ελευθερία ως ένα επικίνδυνο “φάντασμα”. Υπαινίσσεται απουσία θέλησης (ελευθερία από κάτι) παρά κάποιο ιδιαίτερο όφελος. Είναι ένας αρνητικός ορισμός, εύκολο να χρησιμοποιηθεί από τον καθένα ως μια πλατφόρμα πώλησης ιδεών. Αντίθετα, καλεί τους ανθρώπους να γίνουν “κάτοχοι του εαυτού τους”. Αυτό σημαίνει να βάζεις τον εαυτό σου στο κέντρο των πραγμάτων και στη συνέχεια να κάνεις κτήμα σου όσο μεγαλύτερο μέρος του κόσμου μπορείς. Έτσι κατέχεις εσύ τις ιδέες και τα συστήματα πεποιθήσεων και όχι το αντίθετο και όλα αναλύονται σύμφωνα με το πόσο χρήσιμα σου είναι. Βέβαια, όπως ξεκαθαρίζει, πρέπει πρώτα απ’ όλα να γνωρίζεις ποιός είσαι ως διαχωρισμένος από τις ιδέες ή τα πάθη που σε μια δεδομένη στιγμή κυριαρχούν. Με μια αντίληψη που αργότερα συνέλαβε ο Νίτσε (“Πέρα από το Καλό και το Κακό”), διακηρύττει μεταξύ άλλων: “Μακριά από κάθε υπόθεση που δεν

είναι δική μου! Τί είναι καλό, τί είναι κακό? Γιατί η υπόθεσή μου είμαι Εγώ και δεν είμαι ούτε καλός ούτε κακός. Ούτε αυτό έχει κάποια σημασία για "μένα".

Σε τί είδους κοινωνία θα οδηγούσε αυτό? Αν και βαθιά αντιβιβντουαλιστής, ο Στίρνερ μας δίνει μια ιδέα του τί ορίζει ως "Ένωση των εγωιστών". Η ένωση είναι μια εθελοντική δομή σχηματισμένη από τα μέλη με γνώμονα τα άμεσα συμφέροντά τους. Είναι μια ένωση αυτο εξομολογούμενων εγωιστών την οποία αφήνουν όταν δεν εξυπηρετεί πλέον τα συμφέροντά τους. Ο Στίρνερ εμπιστεύεται αυτό το σύστημα περισσότερο από οποιο-δήποτε κράτος ή πολιτικό κόμμα. Σε τελική ανάλυση, λέει: *"θα προτιμούσα να απευθυνθώ στον εγωισμό των ανθρώπων παρά στην καλοσύνη τους"*. Φυσικά δεν θα ήταν υπέρ οποιασδήποτε μορφής συλλογικής δράσης για την επίτευξη αυτής της κοινωνίας. Ο μόνος δρόμος που δέχεται είναι ο μάλλον ανησυχητικός *"πόλεμος όλων εναντίον όλων"*. Καλεί σε μια εξέγερση όλων των ατόμων με σκοπό όχι να ανατρέψουν τους υπάρχοντες θεσμούς, αλλά με κάποιο θολό τρόπο να τους ξεπεράσουν.

Ποιά η σχέση του με το σήμερα?

Πολλοί θα συμφωνούσαν ότι ο Στίρνερ είχε ενδιαφέρουσες ιδέες και θα τον έβλεπαν ως μια ξεχωριστή φυσιογνωμία για τους αντιβιβντουαλιστές ή ακόμη και τους ελευθεριακούς υποστηρικτές της ελεύθερης αγοράς. Έχει όμως ο Στίρνερ σχέση με τους αναρχοκομμουνιστές? Όπως αναφέρθηκε και πριν, νομίζω πως ναι.

Πρώτο, χρησιμεύει ως συνεχής προειδοποίηση ενάντια σε αριστερούς, εθνικιστές, θρησκόληπτους και οποιονδήποτε αναλώνεται σε αφηρημένες ιδέες. Όσο υπάρχουν ομάδες που θέλουν θολά κι αφηρημένα να "απελευθερώσουν" την "καταπιεσμένη και βασανιζόμενη ανθρωπότητα θα υπάρχουν νέα κράτη, νέοι κανόνες: *"Η ιεραρχία διαρκεί όσο οι ιερείς, δηλαδή θεολόγοι, φιλόσοφοι, πολιτικοί, μικρόνοοι, φιλελεύθεροι, διευθυντές σχολείων, γονείς, παιδιά, υπηρέτες, παντρεμένα ζευγάρια, οι Proudhon, Bluntschi, George Sand και άλλοι παίρνουν έδαφος, η ιεραρχία θα διατηρείται"*. Δεύτερο, ανδεικνύει την επείγουσα ανάγκη της εξέγερσης στις τωρινές και πραγματικές συνθήκες της ζωής των ανθρώπων. Κάτι που συνεχώς τονίζει, είναι ότι οι πλούσιοι είναι πλούσιοι επειδή οι φτωχοί δεν βλέπουν καθαρά το δικό τους συμφέρον. Άνθρωποι που εθελοντικά σκύβουν το κεφάλι στην καταπίεση, δεν έχουν το δικαίωμα να παραπονιούνται. Κι αν απλά παραπονιούνται ή χρησιμοποιούν αφηρημένες αντιλήψεις δικαιωμάτων κι ελευθεριών να τους παραχωρούνται από τα αφεντικά τους, αυτοί θα τους αγνοούν. Οι άνθρωποι πρέπει να ξεγεραθούν για να κάνουν πράξη το προσωπικό τους συμφέρον – *"Ποιάς ιδιοκτησίας είμαι κάτοχος? Αυτής στην οποία έχω εξουσιοδοτήσει τον εαυτό μου"*.

Αν νιώθεις ότι είσαι υποτιμημένος, πρέπει να ανεβάσεις την τιμή σου! Τέλος, η έννοια του ατόμου είναι κεντρική στις αναρχικές αντιλήψεις. Εμείς (σε αντίθεση με τον Στίρνερ) επιδιώκουμε να μεγιστοποιήσουμε την ατομική ελευθερία με συλλογικά μέσα. Ο ρόλος, παρ' όλα αυτά, του ατόμου στην επανάσταση, δεν έχει διερευνηθεί όσο θα άξιζε. Η τελική μορφή μιας αναρχικής κοινωνίας, θα έπρεπε νομίζω να μοιάζει πολύ με την Ένωση των Εγωιστών του Στίρνερ – με ανθρώπους που θα συνεταιρίζονται ελεύθερα επιδιώκοντας τα συμφέροντά τους (αυτό μπορεί να είναι μακροπρόθεσμο, όχι άμεσο). Αν δεν δομηθεί από ανθρώπους που είναι *"κάτοχοι του εαυτού τους"*, μπορεί εύκολα να ηττηθεί ή να οδηγηθεί σε κρατικίστικη κατεύθυνση. Οι άνθρωποι που έχουν αληθινά βρει τον εαυτό τους και γνωρίζουν ότι πολεμούν γι' αυτόν, δεν παραδίνονται εύκολα. Μια ακρατική κοινωνία μπορεί να χτιστεί από ανθρώπους που κατανοούν ότι αυτό είναι προς το συμφέρον τους. Όπως το θέτει ο Στίρνερ: *"Οι αυθάδεις άνθρωποι θα απορρίπτουν πια τα κλαψουρίσματα και τις φλυαρίες σας, και δε θα σέβονται ή εκτιμούν τις ανοησίες για τις οποίες παραληρείτε και παιδιαρίζετε τόσα χρόνια... Αν τους διατάξετε "υποκλι-θείτε μπροστά στον αφέντη" θα απαντήσουν: Αν θέλει να υποκλιθούμε, να έρθει ο ίδιος να μας υποχρεώσει να το κάνουμε' εμείς, τουλάχιστον, δε θα το κάνουμε με τη συγκατάθεσή μας"*.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ

Μικρή και περιεκτική η μετάφραση, όπως άλλωστε και ο λόγος του Στίρνερ. Κάπως ασαφής κατά διαστήματα και γι' αυτό και παρεξηγήσιμος για αρκετούς. Δεν μπορεί όμως παρά να δεχτεί κανείς και να αναγνωρίσει το γεγονός ότι έβαλε το άτομο εκεί που -για το σύνολο σχεδόν των αναρχικών- θα έπρεπε να βρίσκεται: Στο κέντρο της θεώρησης για τον κόσμο. Όχι παραγνωρισμένο και μαραζωμένο για χάρη μιας υποτιθέμενης "συλλογικότητας", που στοιχειώνει τη ζωή και τη δράση του. Ούτε έχοντας μια στυγνή εργαλειακή χρήση στα πλαίσια οποιασδήποτε παγιωμένης ή μη, πίστης, θρησκευτικής, ιδεολογικής ή οποιασδήποτε άλλης μορφής.

Άνθρωπος με καταπιεσμένη μοναδικότητα, δεν μπορεί να υπάρξει σε συλλογικό εγχείρημα – εκτός αν

γυμνώσουμε τη λέξη αυτή από το νόημά της και ονομάσουμε συλλογικό απλά το μαζικό... Αλυσίδα με φθαρμένους κρίκους δεν μπορεί να αντέξει σε πίεση – εκτός αν μας νοιάζει μόνο η βιτρίνα και να περνάμε την ώρα μας κολλώντας επαναστατόσημα.... Από την άλλη, η παρεξήγηση των θέσεων του Στίρνερ και η διατάραξη της ισορροπίας στη σχέση ατομικού-συλλογικού, μπορεί πολύ εύκολα να οδηγήσει σε αποτελέσματα κάθε άλλο παρά επαναστατικά, κάθε άλλο παρά αναρχικά. *Άτομο και κοινότητα όχι μόνο δεν είναι έννοιες αντικρουόμενες, είναι ,αντίθετα, έννοιες συμπληρωματικές και αλληλοεξαρτώμενες.*

Όπως η ελευθερία μου επιβεβαιώνεται καθημερινά μέσα από τη δική σου, έτσι και η ατομικότητά μου θα πάψει να υπάρχει αν αυτό συμβεί στη δική σου. Πολύ απλά, είναι η ποιοτική διαφορά που δίνουμε στην έννοια της ελευθερίας εμείς από τους νεοφιλελεύθερους :

Ελευθερία δεν σημαίνει ελεύθερη αγορά και συσσώρευση κεφαλαίου ή ελευθερία να εκμεταλλευτώ τον συνάνθρωπό μου ή τη φύση– έτσι και μοναδικότητα/ατομικότητα δεν σημαίνει καταστροφή του συλλογικού ή αναχωρητισμός.

Ιδιαίτερα εμείς που μιλάμε και δρούμε στο όνομα της αναρχίας, ας μην την κάνουμε και αυτή μία ακόμη θρησκεία, άλλοτε.. εναλλακτική, άλλοτε.. αυστηρή και δογματική. Αρκετά δεσμά ήδη προσφέρονται απλόχερα στα μυαλά και τα κορμιά μας. Ας τα τσακίσουμε οριστικά, ακόμη κι αν έχουν φιλικό ή αγωνιστικό προσώπείο...

“Η πολιτική ελευθερία σημαίνει ότι η πόλη, το κράτος, είναι ελεύθερη. Θρησκευτική ελευθερία σημαίνει ότι η θρησκεία είναι ελεύθερη, όπως ελευθερία συνείδησης σημαίνει ότι η συνείδηση είναι ελεύθερη. Επομένως εγώ δεν είμαι ελεύθερος από το κράτος, την θρησκεία τη συνείδηση, ούτε έχω

απαλλαγεί από αυτά.

Δεν σημαίνει δική μου ελευθερία, αλλά αυτή μιας δύναμης που κυβερνά και με υποτάσσει. Σημαίνει ότι ένας από τους δεσπότες μου, όπως το κράτος, η θρησκεία, η συνείδηση, είναι ελεύθερος. Αυτοί οι δεσπότες κάνουν εμένα σκλάβο”.

Μεταφράσεις από :

Συγγραφείς:

Max Stirner

Feral Faun

Alfredo Bonanno

Jean Weir

Alexei Borovoi

Έντυπα:

Venomous Butterfly

Willful Desobedience

Deranged

Red & Black Revolution

Abolishing the borders from below